

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูล จากรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 1
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 2
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 3

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 1

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การสร้างสัมพันธ์กับชุมชน (Build-up Rapport)

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อพบปะกับบุคคลต่างๆ ในชุมชนที่มีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัยหรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย พุดคุยแนะนำตัวเองเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทราบถึงเป้าหมายและความต้องการการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในกิจกรรมการวิจัย อันจะช่วยให้ชาวบ้านเกิดความไว้วางใจ ซึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปแนะนำตัวดังต่อไปนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นการแนะนำตัวผู้วิจัย พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อเข้ามาทำการวิจัยในครั้งนี้และขอพบกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก แต่ไม่พบเนื่องจากท่านเดินทางไปประชุมที่อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งได้พบกับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก (นางยุภาพร เจริญสุข) และนัดหมายเพื่อขอพบกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในโอกาสต่อไป

2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านน้ำปุ่น้อย ตำบลบ้านหยวก อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านหยวก

3. โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น โนนผางาม ตำบลบ้านหยวก อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

4. ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

กิจกรรมที่ 2 ผลการสำรวจและศึกษาบริบทชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่น

จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลบริบทชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนาปลูกข้าว ปลูกพืชไร่และพืชสวน การประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่ต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ ถ้าหากปีใดฝนไม่ตกตรงตามฤดูกาล พืชผลทางการเกษตรจะต้องเกิดความเสียหายเพราะประสบกับภาวะภัยแล้ง เมื่อเกิดความแห้งแล้ง คนหนุ่มสาวซึ่งเป็นวัยแรงงาน ต้องอพยพจากท้องถิ่นเข้าไปหางานทำในท้องถิ่นอื่น เช่น ในอำเภอน้ำโสม ในตัวจังหวัดอุดรธานี จังหวัดอื่นๆ และกรุงเทพมหานคร

1. ที่ตั้ง ชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่น หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี อยู่ห่างจากที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ประมาณ 10 กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอน้ำโสมประมาณ 14 กิโลเมตร มีถนนติดต่อกับอำเภอน้ำโสม 2 เส้นทาง 1) ถนนลาดยาง ระยะทาง 9 กิโลเมตร และ 2) ถนนลูกรัง ระยะทาง 5 กิโลเมตร และเป็นหมู่บ้านที่ติดกับเขตจังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีแนวเขตดังนี้

1.1 ทิศเหนือ จดบ้านน้ำปู หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

1.2 ทิศใต้ จดตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู

1.3 ทิศตะวันออก จดบ้านโนนผางาม ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

1.4 ทิศตะวันตก จดตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู

2. พื้นที่ มีพื้นที่ประมาณ 2,300 ไร่ เป็นที่สาธารณประโยชน์ 30 ไร่

3. ประวัติความเป็นมา บ้านหนองน้ำขุ่น หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี เดิมเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้ขนาดใหญ่หนาแน่น บริเวณที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการทำนาเป็นอย่างยิ่ง บุคคลที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบ้านหนองน้ำขุ่นเป็นคนแรก คือ นายสิ้ว สวรรค์พรม โดยการถางป่าเพื่อทำนา ทำไร่ เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต่อมาเริ่มมีลูกหลานและมีผู้คนจากถิ่นอื่นตามเข้ามาโดยการจับจองพื้นที่ และบางกลุ่มก็ซื้อที่ดินจากคนที่มาอยู่ก่อนแล้วจึงทำให้มีประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2515 โดยมีนายสิ้ว สวรรค์พรม ซึ่งเป็นบุตรชายของนายสิ้ว สวรรค์พรม เป็นผู้ใหญ่วัยคนแรก และได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านหนองน้ำขุ่น” โดยตั้งชื่อตามหนองน้ำ

ที่บริเวณตั้งหมู่บ้าน ที่มีน้ำไหลจากภูเขาชะล้าง : ดินลงมาทำให้น้ำมีลักษณะขุ่นมัว จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านดังกล่าว

4. ลักษณะการพัฒนาหมู่บ้าน ได้แบ่งคุ้มเพื่อการพัฒนาออกเป็น 4 คุ้ม

ดังนี้ 1) คุ้มไทรทอง หัวหน้าคุ้ม คือ นายบุญช่วย ตัวกลาง 2) คุ้มวังหิน หัวหน้าคุ้ม คือ นายสถิต เรืองหอม 3) คุ้มหนองไฮ หัวหน้าคุ้ม คือ นายเสมา แวงคำ 4) คุ้มบ้านเหล่า หัวหน้าคุ้ม คือ นายสมใจ ชูเกณฑ์

5. ลักษณะภูมิประเทศ ชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอโนน

โสม จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มสลับเนินเขา ใช้ทำนา ทำสวน ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วน ใช้เพาะปลูกพืช เช่นมันสำปะหลัง ข้าวโพด พริก และพืชไร่ เป็นต้น

6. ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศแบ่งเป็น 3 ฤดู คือฤดูร้อน เริ่ม

ตั้งแต่เดือนมีนาคม จนถึงพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

7. ทรัพยากรธรรมชาติ มีแหล่งน้ำสาธารณะจำนวน 2 แห่ง คือหนองน้ำขุ่น

ห้วยน้ำปุ่น้อย สามารถใช้เพื่อการเกษตร และอุปโภค – บริโภค พื้นที่ป่าในหมู่บ้านจากอดีตมีความอุดมสมบูรณ์ ราษฎรสามารถหาเก็บของป่า เช่น เห็ด หน่อไม้มาประกอบอาหารและทำประโยชน์ ใช้สอยในครัวเรือน ได้ลดน้อยลง

8. การคมนาคม มีเฉพาะทางบก โดยทั่วไปถนนในหมู่บ้านเป็นถนน

คอนกรีตประมาณ 60 % และถนนที่เชื่อมต่ออำเภอโนนโสม เป็นคอนกรีต ลาดยางและลูกรังทำให้การคมนาคมไม่สะดวก

9. ระบบสาธารณสุขประโยชน์

9.1 ระบบประปา ใช้ประปาจากการประปาหมู่บ้าน ไม่มีระบบกรองน้ำและฆ่า

เชื้อโรค ไม่สามารถบริโภคได้ และมีน้ำประปาใช้ไม่ครบทุกครัวเรือน

9.2 ระบบไฟฟ้า เป็นหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน มีไฟฟ้าสาธารณะให้

ความสว่างตามถนนในหมู่บ้านบางส่วน ยังไม่พอกับความต้องการและความจำเป็น

9.3 ระบบโทรศัพท์ มีระบบโทรศัพท์แบบตั้งเสารับสัญญาณในหมู่บ้านและมี

โทรศัพท์มือถือบางครัวเรือน

10. สภาพทางสังคม

10.1 ด้านประชากร

10.1.1 จำนวนประชากร ในบ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก

อำเภอโนนโสม

จังหวัดอุดรธานี มีประชากร จำนวน 62 ครัวเรือน มีประชากรรวม 290 คน ชาย 154 คน คิดเป็นร้อยละ 53.79 เพอร์เซ็นต์ หญิง 136 คน คิดเป็นร้อยละ 46.90 เพอร์เซ็นต์

10.1.2 สัดส่วนประชากร ราษฎรที่ไม่ได้อยู่ในวัยทำงาน 107 คน (อายุ 1-17 ปีและ 56 ปีขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 36.90 ราษฎรที่อยู่ในวัยทำงาน 183 คน (อายุ 18-55 ปี) คิดเป็นร้อยละ 63.10

10.1.3 ข้อมูลผู้ด้อยโอกาส มีครัวเรือนยากจน 4 ครัวเรือน จำนวน ผู้สูงอายุ 31 คน ผู้พิการ 4 คน ครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. ปี 2556 (รายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท/คน/ปี) มีจำนวน 4 ครัวเรือน

10.2 ด้านการรวมกลุ่มของประชากร ชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่นมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันทางสังคม และเพื่อเพิ่มศักยภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่นกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มโรงสีชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่ม กข.คจ.

10.3 สภาพทางเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของราษฎรในหมู่ชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่นจะไม่แน่นอนซึ่งขึ้นอยู่กับการณ์แปรของอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งราษฎรส่วนหนึ่งประกอบอาชีพรับจ้างหรือกรรมกรก่อสร้าง ขึ้นอยู่กับค่าแรงงานและจะผันแปรไปตามค่าจ้างแรงงาน

10.4 การประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ ทำนา จำนวน 48 ครัวเรือน อาชีพรองลงมา คือ ทำไร่ จำนวน 39 ครัวเรือน ทำสวนยางพารา จำนวน 30 ครัวเรือน อัตราค่าจ้างแรงงานในหมู่บ้าน 250 บาทต่อวัน ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 45,599.31 บาทต่อคนต่อปี (ตามข้อมูล จปฐ. ปี 2556)

10.5 พื้นที่ทำนา 1,060 ไร่ ได้ผลผลิตข้าวเปลือกไร่ละ 450 กิโลกรัม มีรายได้เฉลี่ย ครัวเรือนละ 25,640 บาทต่อปี

10.6 พื้นที่ทำไร่ 1,200 ไร่ จำนวนครอบครัวที่ทำไร่ 39 ครัวเรือน แยกเป็นทำไร่มันสำปะหลัง จำนวน 39 ครัวเรือน จากพื้นที่ 1,200 ไร่ ได้ผลผลิตไร่ละ 3,000 กิโลกรัม มีรายได้เฉลี่ย ครัวเรือนละ 25,640 บาทต่อปี (ตามข้อมูล จปฐ.2556)

10.7 ด้านการศึกษา ราษฎรในหมู่ชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่นในสมัยก่อนได้รับการศึกษาตามศักยภาพของคนในท้องถิ่น ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษารับประถมศึกษา มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาเปิดสอน ในระดับอนุบาล -ป.6 ในหมู่บ้าน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น โนนผางาม ซึ่งมีนักเรียนร่วมกัน 2 หมู่บ้านกับบ้านโนนผางาม มีครูผู้สอน จำนวน 7 คน มีนักเรียนจำนวน 93 คน เฉลี่ยอัตรานักเรียน เฉลี่ยอัตราส่วน 13.29 คนต่อครู 1 คน จำนวนนักเรียนที่กำลังเรียนในหมู่บ้านหนองน้ำขุ่นรวม 65 คน เด็กเล็กหรืออนุบาล จำนวน 12 คน

ประถมศึกษา(ป.1-ป.6) จำนวน 39 คน มัธยมศึกษา(ม.1-ม.6) จำนวน 9 คน อาชีวศึกษา(ปวช.) จำนวน 5 คน

10.8 ด้านการเมืองและการปกครอง มีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

10.9 ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่นมีประเพณีตามฮีต 12 คอง 14 เช่น ประเพณีบุญมหาชาติ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีบุญข้าวประดับดิน งานบุญกฐิน บุญออกพรรษา การบายศรีสู่ขวัญต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้มีวัดเป็นศูนย์กลางโดยดำเนินการตามวิถีพุทธ(วัดป่าสามัคคีธรรม)

10.10 ประชาชนชาวบ้าน ชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่นมีปราชญ์ชาวบ้านหลายสาขา เช่นนายบุญช่วย ค้วงกลาง บ้านเลขที่ 15 หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น เป็นผู้ที่มีความรู้ในในเรื่อง แพทย์แผนไทย ได้รับรางวัล อสม.ดีเด่นแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547

10.11 ด้านสุขภาพอนามัย มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหยวก สำหรับรักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ไม่มีโรคระบาดในชุมชน และมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ออกมาให้คำแนะนำและประชุมชาวบ้านเป็นประจำเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บพร้อมทั้งให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ชุมชน

11. แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2556 เวลา 10.15 น. ณ ห้องทำงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวกได้ให้การต้อนรับ คณะผู้วิจัย พร้อมบรรยายและให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมชุมชนในด้านอาชีพ โดยเน้นการนำแนวคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้เพื่อการพึ่งพาตนเอง เช่นการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการผลิตเพื่อเป็นสินค้าตามแนวทางขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก โดยมีนโยบายเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในชุมชนว่า หากชาวบ้านต้องการทำการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน ประเภทต่างๆ นั้น ทางขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวกให้การส่งเสริมอย่างเต็มที่ โดยเน้นถึงการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง การสร้างโครงการ แผนการ และกิจกรรมใดๆ ต้องชัดเจน และเป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถปฏิบัติเป็นจริงได้ ส่วนงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมนั้นทางขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก พร้อมทั้งจะสนับสนุนอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งให้ความสะดวกให้แก่นักวิชาการ นักพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจ และกลุ่มอื่นๆ ซึ่งที่ผ่านมาทำให้การสนับสนุนด้านงบประมาณมาโดยตลอด โดยเน้นให้ชุมชนทุกชุมชนตระหนักถึงการพึ่งพาตนเอง ดังนี้

11.1 ด้านการลดรายจ่าย ได้แก่ การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ รมรงค์ลดละ เลิกอบายมุขในหมู่บ้าน ใช้ไฟฟ้าเฉพาะที่จำเป็น โดยการแจ้งในที่ประชุมหมู่บ้าน และ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย

11.2 ด้านการเพิ่มรายได้ ได้แก่ การปลูกพืชหมุนเวียนหลายชนิด การทำอาชีพ เสริม เช่น ทอผ้า ทอเสื่อ แปรรูปสมุนไพร

11.3 ด้านการประหยัด ได้แก่ การวางแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อให้มีเงินออม มี กิจกรรมการออม ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

11.4 ด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดอบรมและศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจชุมชนเพื่อ การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน มีศูนย์เรียนรู้ชุมชนของหมู่บ้าน

11.5 ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่ การปลูกพืชเศรษฐกิจต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด พริก รมรงค์การทิ้งขยะให้ถูกที่ การคัด แยกขยะ การไม่ปล่อยของเสียลงในแม่น้ำ ลำคลอง กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน โดยการเผาถางหญ้า ริมถนนภายในหมู่บ้าน

11.6 ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ได้แก่การจัดตั้งกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ การจัด กิจกรรมวันผู้สูงอายุ

12. สถานที่สำคัญในหมู่บ้าน

12.1 โรงเรียนประจำหมู่บ้าน ชื่อโรงเรียนบ้านน้ำจุ่น โนนผางาม

12.2 วัดประจำหมู่บ้าน ชื่อวัดป่าสามัคคีธรรม มีพระจำนวน 2 รูป

12.3 ศาลากลางบ้าน จำนวน 1 แห่ง

12.4 ที่อ่านหนังสือพิมพ์และหนังสืออื่นๆประจำหมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง

12.5 หอกระจายข่าว จำนวน 1 แห่ง

12.6 สนามกีฬาหรือลานกีฬา จำนวน 1 แห่ง

12.7 โทรศัพทสารธารณะ จำนวน 2 แห่ง

12.8 บ่อน้ำดื่ม บ่อสาธารณะ ประปาหมู่บ้าน อย่างละ 1 แห่ง

13. สภาพทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

13.1 ศิลปวัฒนธรรม ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันทางสังคม และเพิ่มศักยภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นตามฮีต 12 คอง 14 ให้ยั่งยืนตลอดไป

13.2 ประเพณีที่สำคัญ ชาวบ้านมีการรักษา สนับสนุน ประเพณีอย่างเคร่งครัด เช่น ร่วมกันตักบาตรทุกวันพระ ประเพณีทำบุญเบิกบ้านทุกปี ทำบุญบั้งไฟ ประเพณีบวชป่า ชุมชน และประเพณีต่างๆ

13.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น นางคำขาว ค้างกลาง เป็นผู้มีความรู้ด้านสมุนไพร นายพิทักษ์ ทองหล่อ เป็นผู้มีความรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการ 1 ไร่ 1 แสน และนายทองไหล จันลากุล เป็นผู้มีความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์

14. การปกครอง

14.1 การปกครอง แบ่งออกเป็น 4 กุ่ม ปกครองโดยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน นายเสมา แวงคำ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายทองไหล จันลากุล และนายอุดร กุลโคตร ผู้ช่วยฝ่ายดูแลความเรียบร้อย นายพิกุล อุดม

14.2 การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยมีคณะกรรมการดังนี้

14.2.1 นายเสมา แวงคำ	ผู้ใหญ่บ้าน	ประธานกรรมการ
14.2.2 นายทองไหล จันลากุล	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	รองประธาน
14.2.3 นายกุล แวงคำ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	รองประธาน
14.2.4 นายสมร อจหาญ	อดีตสมาชิก อบต.	กรรมการ
14.2.5 นายสฤกษ์ ชัยฤทธิ์	อดีตสมาชิก อบต.	กรรมการ
14.2.6 นายอุดร กุลโคตร	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	กรรมการ
14.2.7 นายพิกุล อุดม	ผู้รักษาความสงบ	กรรมการ
14.2.8 นางบุญยัย ลีสุด	ผู้นำกลุ่มอาชีพ	กรรมการ
14.2.9 นางวาริ ทองหล่อ	ผู้นำกลุ่มอาชีพ	เลขานุการ
14.2.10 นายบุญช่วย ค้างกลาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ	เหรัญญิก

1.2 ผลการศึกษาปัญหาของชุมชน

จากการลงพื้นที่ศึกษาสภาพปัญหา ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ และการจัดการจัดการประชุมตามกระบวนการวิจัยไปด้วย โดยการประสานผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านหยวกไวัล่วงหน้า ซึ่งผู้ใหญ่บ้านก็ได้ประสัมพันธ์ให้ชาวบ้านให้เข้าร่วมประชุม ในวันพุธที่ 17 กรกฎาคม 2556 เวลา 17.00 - 22.00 น. ณ ที่ทำการศาลาประชาคมหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำจุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี เมื่อถึงเวลาตามที่กำหนดไว้มีชาวบ้านเริ่มเข้ามาในบริเวณศาลาประชาคม ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้ทำการให้ชาวบ้านลงชื่อเพื่อเป็นการลงทะเบียนพร้อมทั้งถามว่า “พร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการด้วยหรือไม่” จากผู้ที่เข้าร่วมประชุมและลงทะเบียน จำนวน 50 คน หลังจากลงทะเบียนครบทุกคน ได้

เริ่มดำเนินการประชุม โดยการแนะนำตัวของผู้วิจัย และได้แจ้งหัวข้อในการทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี” จากนั้นก็ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้

ในการประชุม นายเสมา แวงคำ (ผู้ใหญ่บ้าน) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมว่า

“เนื่องจากมีผู้วิจัย คือ นายแดนชัย สมานิติ ได้เข้ามาในพื้นที่และสำรวจหมู่บ้านในตำบลบ้านหยวก อำเภอเมืองน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก และได้พบว่าบ้านหนองน้ำขุ่น เป็นหมู่บ้านที่ขาดโอกาสในการพัฒนา ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจและได้ขออนุญาตทำการวิจัยในพื้นที่บ้านหนองน้ำขุ่น ผู้ใหญ่บ้านเองก็มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง จึงได้เชิญทุกท่านเข้ามาร่วมประชุม เพื่อให้เสนอปัญหาและหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในการพัฒนาหมู่บ้านหนองน้ำขุ่น ในด้านเศรษฐกิจและด้านอื่นๆในหมู่บ้านของเรา”

หลังจากได้มีการเสนอแนวคิดร่วมกัน ในการประชุมมากมายหลายปัญหา ซึ่งต่างคนต่างเสนอแนวคิด โดยการผลัดเปลี่ยนกันเสนอกิจกรรมและวิธีการ พร้อมการสอบถามไปด้วย ซึ่งใช้เวลาในการประชุม 1 ชั่วโมง จากการประชุม นายกุล แวงคำ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ได้ขออนุญาตที่ประชุม โดยกล่าวว่า

“ผมขอสรุปปัญหาที่เราได้คุยกันมา และที่พบปัญหาในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งบ้านหนองน้ำขุ่นพบปัญหาเหล่านี้และไม่สามารถแก้ไขได้ คือ 1) มีภัยแล้งทุกปี ขาดน้ำเพื่อทำการเกษตรในหน้าแล้ง 2) ขาดความรู้ที่ทันสมัยในการประกอบอาชีพ 3) ขาดการสนับสนุนอาชีพเสริม 4) ขาดการดูแลจากหน่วยงานภาครัฐ 5) ขาดทุนหมุนเวียน และทุนที่มีอยู่เกิดการกระจุกตัว 6) ขาดการฝึกอบรมอาชีพเสริม และอื่นๆอีกมากมาย ที่เป็นปัญหาอยู่ทุกวันนี้”

สรุป ปัญหาของชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่น ผลการประชุม ในการศึกษาปัญหาได้พบประเด็นของปัญหามากมายหลายปัญหา แต่ผู้วิจัยได้นำมาเฉพาะประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. ปัญหาภัยแล้ง ขาดแหล่งน้ำในการทำการเกษตร
2. ปัญหาการขาดความรู้ที่ทันสมัยในการประกอบอาชีพ
3. ปัญหาการขาดการสนับสนุนอาชีพเสริม
4. ปัญหาการขาดการดูแลจากหน่วยงานภาครัฐ
5. ขาดทุนหมุนเวียน และทุนที่มีอยู่เกิดการกระจุกตัว
6. ขาดการฝึกอบรมอาชีพเสริม

1.3 ผลการศึกษาความต้องการของชุมชน

การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน หลังจากในการประชุมได้สรุปปัญหากันแล้ว ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจาก ผู้ใหญ่บ้าน บ้านหนองน้ำขุ่น เพื่อเชิญชวนชาวบ้านเข้าร่วมในการสำรวจความต้องการต่อ ในวาระการประชุมต่อไป ซึ่งผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานในการดำเนินการจัดประชุม และได้กล่าวว่า

“หมู่บ้านเขาก็เป็นหมู่บ้านหนึ่ง ที่ขาดโอกาสในการพัฒนาพอสมควร ซึ่งเขาจะเห็นได้จากการมีโครงการต่างๆ เข้ามาในหมู่บ้านเขา พอเสดอยู่ระยะหนึ่งแล้วก็หยุดไป ขณะนี้ก็เป็นโอกาสดีที่มีผู้เข้ามาทำวิจัยในหมู่บ้านเรา ซึ่งหมู่บ้านของเขาสิได้มีโอกาสสะท้อนปัญหาและความต้องการให้ทางผู้ใหญ่ทางส่วนกลางได้รับทราบ โดยผ่านผลงานวิจัยของคุณแดนชัย สมานธิ และอีกประการหนึ่งหมู่บ้านเฮกกระสิมีโอกาสได้พัฒนาได้อย่างถูกหลักวิชาการหลายชิ้น ที่ผ่านมามีคนต่างเขต และต่อไปนี่พวกเขาต้องการเสียดียังกระว่ามา”

นายบุญช่วย ค้างกลาง (สมาชิก อบต. หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น) ได้เสนอถึงความต้องการในที่ประชุมว่า

“จากที่ผมได้ฟังการนำเสนอเบื้องต้นนั้น ผมมีความต้องการให้นำแนวคิดเกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือ เศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เหลือเก็บไว้ใช้ หรือนำไปขายเพื่อสร้างรายได้”

นายสมยศ สวรรค์พรม (สมาชิก อบต. หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น) ได้เสนอถึงความต้องการในที่ประชุมเช่นกันว่า

“หมู่บ้านหนองน้ำขุ่น ควรมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้น เพื่อดำเนินการเท่าที่ทำได้ก่อน พอทำไปได้ระยะหนึ่ง แล้วถึงเสนอของบประมาณจากภาคส่วนต่างๆ หรือขอความร่วมมือในการสนับสนุนในด้านต่างๆ เท่าที่จะทำได้ ถ้าเราคิดว่าได้งบประมาณมาก่อนถึงจะทำ เราก็ไม่ได้สักที และสิ่งที่เราจะทำได้เองในชีวิตประจำวัน โดยใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ เช่น ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แปรรูปผลิตภัณฑ์ในชุมชน และอื่นๆ”

สรุปประเด็นในการประชุม นายเสมา แวงคำ ผู้ใหญ่บ้าน ได้ถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการประชุม แนวทางในการพัฒนา โดยได้ตั้งประเด็นหัวข้อในการประชุมเอาไว้ คือ หารูปแบบกิจกรรมที่ประชาชนต้องการ ในการพัฒนาโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือกว่า กิจกรรมใดเป็นความต้องการของสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมนำเสนอชื่อกิจกรรม วิธีการดำเนินการ ความเป็นไปได้ของกิจกรรม และลงความเห็นในแต่ละกิจกรรมโดยวิธียกมือเห็นด้วย พบว่า ชาวบ้านต้องการความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติในการลดรายจ่าย เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพใช้แทนปุ๋ยเคมี การทำเกษตรหมุนเวียนพืชไร่ การหารายได้เสริม

การเรียนรู้จากหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่าง การเรียนรู้แนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดรายจ่าย และการเพิ่มรายได้ ซึ่งสรุปได้กิจกรรมใน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละความต้องการด้านกิจกรรมการพัฒนา (n = 50)

ข้อ	เนื้อหา	จำนวน	ร้อยละ
1	การเพาะเห็ดขอนขาว	12	24.00
2	การเพาะเห็ดนางฟ้า	40	80.00
3	การเลี้ยงกบ	45	90.00
4	การเลี้ยงเป็ดเทศ	40	80.00
5	การเลี้ยงและขยายพันธุ์สุกร	10	20.00
6	การเลี้ยงปลาอุก	45	90.00
7	การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	40	80.00
8	การเลี้ยงไก่พันธุ์สามสายเลือด	7	14.00
9	การเลี้ยงไก่วง	5	10.00
10	การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ	45	90.00
11	การเลี้ยงวัว	2	4.00
12	การทำปุ๋ยชีวภาพ	30	60.00
13	การเลี้ยงจิ้งหรีด	2	4.00
14	เกษตรอินทรีย์	30	60.00
15	ปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง	27	54.00
16	การไปทัศนศึกษาดูงาน	50	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนต้องการเข้าร่วมโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอโนนโสม จังหวัดอุดรธานี ตามความต้องการมากไปหาน้อยตามลำดับ ประกอบไปด้วยการจัดอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพ การศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ (คิดเป็นร้อยละ 100) รองลงมาคือ เรื่อง การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลาอุก และการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ (คิดเป็นร้อยละ 90) ต่อมาการเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงเป็ดเทศ และการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง (คิดเป็นร้อยละ 80) การทำปุ๋ยชีวภาพ เกษตรอินทรีย์ (คิดเป็นร้อยละ 60) การปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง (คิดเป็นร้อยละ 54) การเพาะเห็ดขอนขาว (คิดเป็นร้อยละ 24) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สุกร (คิดเป็นร้อยละ 20)

การเลี้ยงไก่พันธุ์สามสายเลือด (คิดเป็นร้อยละ 14) การเลี้ยงไก่วง (คิดเป็นร้อยละ 10) และ น้อยที่สุดคือ การเลี้ยงวัว และการเลี้ยงจิ้งหรีด (คิดเป็นร้อยละ 4)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้เข้าร่วมประชุม ได้ทราบถึงความต้องการ จากผู้ที่มีความต้องการในการดำเนินการตามกิจกรรมที่ได้ร่วมกันเสนอทั้ง 16 กิจกรรม โดยเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย แล้วทำการปิดประชุม

สรุป ผลจากการเชิญชาวบ้านที่ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยทั้งหมด จำนวน 50 ครัวเรือน ในบ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอป่าโมก จังหวัดอุตรธานี ผู้วิจัยได้นำเอาผลจากการจัดประชุมสำรวจความต้องการ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาตามความต้องการของชุมชน (Need Assessment) ของรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน โดยการ จัดลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ประกอบไปด้วย

- ลำดับที่ 1 การทัศนศึกษาดูงานจากชุมชนต้นแบบ
- ลำดับที่ 2 การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลา และ การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
- ลำดับที่ 3 การเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงเป็ดเทศ และการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง
- ลำดับที่ 4 การทำปุ๋ยชีวภาพ เกษตรอินทรีย์
- ลำดับที่ 5 การปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง
- ลำดับที่ 6 การเพาะเห็ดขอนขาว
- ลำดับที่ 7 การเลี้ยงและขยายพันธุ์สุกร
- ลำดับที่ 8 การเลี้ยงไก่พันธุ์สามสายเลือด
- ลำดับที่ 9 การเลี้ยงไก่วง
- ลำดับที่ 10 การเลี้ยงวัว และการเลี้ยงจิ้งหรีด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 2

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยในระยะที่ 2 กล่าวว่า เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอป่าโมก จังหวัดอุตรธานี จากผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอป่าโมก จังหวัดอุตรธานี ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ผลการเตรียมคนและเครือข่ายความร่วมมือ

กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้เกิดความพร้อมในการดำเนินการ เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับชาวบ้านเพื่อเป็นแกนนำในการปฏิบัติงานวิจัย ซึ่งมีการเตรียมคน 3 กลุ่ม คือ เตรียมคนในชุมชน เตรียมนักพัฒนา และเตรียมนักวิจัย ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านหนองน้ำซุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ตัวแทนครัวเรือน จำนวน 10 ครัวเรือน (คน)

กลุ่มที่ 2 นักพัฒนา พัฒนาการชุมชนและกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 10 คน ได้แก่

2.1 นายธีระพล ทศนวงษา พัฒนาการ อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.2 นายรัช บัวหลวง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.3 นายอำนาจ นรสาร ประสัคต์วี อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.4 นายทศพล แก้วงาม ประมงอำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.5 นายอุดม ยุกตพันธ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก

2.6 นายเสมา แวงคำ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำซุ่น อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.7 นายทองไหล จันลากุล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำซุ่น อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.8 นายอุดร กุลโคตร ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำซุ่น อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.9 นายบุญช่วย ค้างกลาง สมาชิก อบต. หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำซุ่น อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.10 นายสมยศ สวรรค์พรม สมาชิก อบต. หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำซุ่น อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มที่ 3 นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 10 คน ได้แก่

3.1 นายพัฒนธรณ์ กิรดิรัฐวัฒน์ นายอำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

3.2 ดร.แดนวิชัย สายรักษา อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.3 นางยุภาพร เจริญสุข นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รุ่นที่ 4 (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก)

3.4 นายณัฐสิทธิ์ ศรีจันทร์แก้ว นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเกษตรศาสตร์การพัฒนากฎมณฑล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รุ่นที่ 7 (นักจัดรายการวิทยุ และเจ้าของสถานีวิทยุ FM 89.50 Mhz แสงเพชรมีเดีย)

3.5 คต.ไวพจน์ จำปานิล นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเกษตรศาสตร์การพัฒนากฎมณฑล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รุ่นที่ 7 (ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรน้ำโสม)

3.4 นายสุชาติ วรศิริ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเกษตรศาสตร์การพัฒนากฎมณฑล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รุ่นที่ 7

3.5 นายแสงธรรม หัสดี นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเกษตรศาสตร์การพัฒนากฎมณฑล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รุ่นที่ 4 (นายกเทศมนตรีตำบลกวนวัน อำเภอเมืองจังหวัดหนองคาย)

3.6 ว่าที่ร้อยโทวิथा มุลานนท์ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก

3.7 นางจินตนา สวัสดิไชย หัวหน้าสำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก

3.8 นายบรรชัย ลาสนธิ พนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก

3.9 นางสาวสุภรานันท์ สุขชัย พนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก

3.10 นายอนันต์ ชำนาญ ครูศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบ้านหยวก

กิจกรรมที่ 2 ผลการวิจัยโครงการพัฒนาที่เน้นเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

การพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ (Project Appraisal and Identification) หลังจากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนแล้ว หัวหน้าครัวเรือน นักพัฒนาและนักวิจัยร่วมกันประเมินความต้องการของชุมชน กิจกรรมในขั้นนี้ เป็นกระบวนการตัดสินใจร่วมกันของชาวบ้าน เพื่อคัดเลือกกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ โดยดูจากความเหมาะสมตามความสามารถของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ โดยได้เลือกกิจกรรมดังต่อไปนี้ 1) การเลี้ยงกบ 2) การเลี้ยงปลา 3) การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ 4) การเพาะเห็ดนางฟ้า 5) การเลี้ยงเป็ดเทศ 6) การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง 7) การทำปุ๋ยชีวภาพ 8) เกษตรอินทรีย์ 9) การปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน่ามอง 10) การเพาะเห็ดขอนขาว 11) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สุกร 12) การเลี้ยงไก่พันธุ์สามสายเลือด 13) การเลี้ยงไก่วง 14) การเลี้ยงวัว 15) การเลี้ยงจิ้งหรีด และ 16) การไปทัศนศึกษา

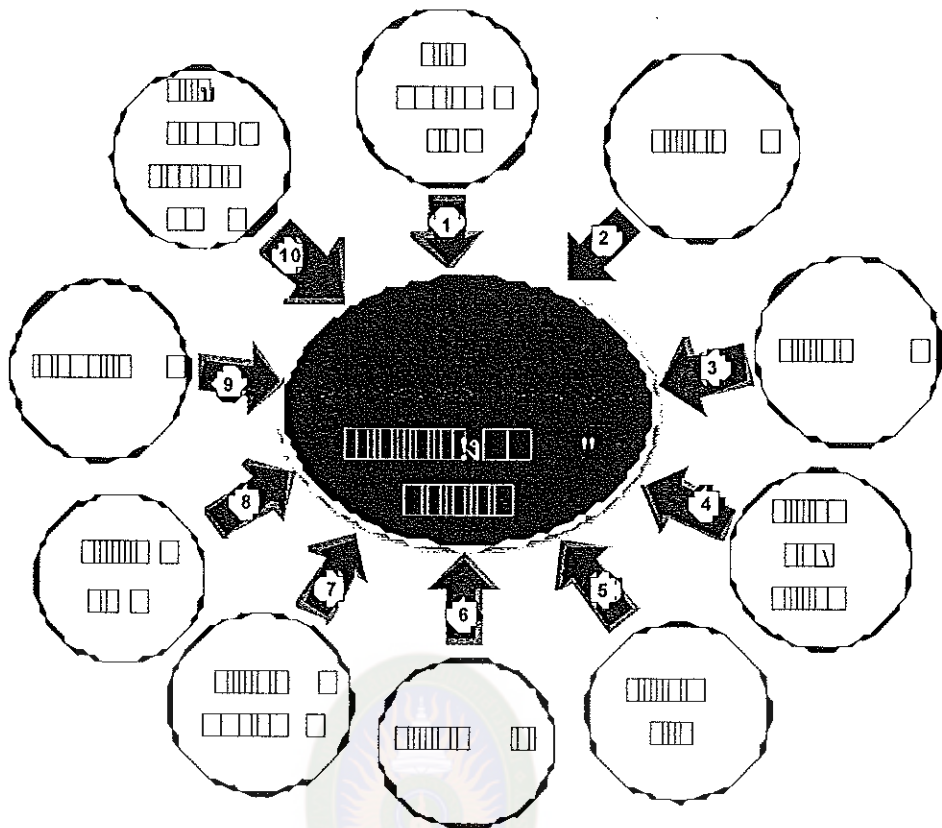
การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การวิพากษ์โครงการพัฒนาการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ความเหมาะสมของกิจกรรม ทั้ง 16 กิจกรรม

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมที่จะนำไปปฏิบัติ ตามความต้องการของชุมชนในกิจกรรม ทั้ง 16 กิจกรรม พบว่ากิจกรรมที่มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ จำนวน 10 กิจกรรม ซึ่งประเมินจากความพร้อมและความสามารถของชุมชน ส่วนกิจกรรมที่เหลืออีกจำนวน 6 กิจกรรม ถ้าชุมชนมีความพร้อมก็สามารถนำมาดำเนินการได้ในภายหลังได้ ผลการประเมินกิจกรรมที่ชุมชนมีความพร้อมแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับกิจกรรมที่ต้องการนำไปดำเนินการปฏิบัติตามความเหมาะสมของชุมชน

ลำดับ	กิจกรรมการดำเนินการปฏิบัติ	ความต้องการ (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1.	การไปทัศนศึกษาดูงาน	50	100.00
2	การเลี้ยงกบ	45	90.00
3	การเลี้ยงปลาชุก	45	90.00
4	การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ	45	90.00
5	การเพาะเห็ดนางฟ้า	40	80.00
6	การเลี้ยงเป็ดเทศ	40	80.00
7	การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	30	60.00
8	การทำปุ๋ยชีวภาพ	30	60.00
9	เกษตรอินทรีย์	30	60.00
10	การปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง	27	54.00

จากตารางที่ 2 การจัดเรียงลำดับกิจกรรมตามผลการประเมินของนักวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม จากมากไปหาน้อย ประกอบด้วย การไปทัศนศึกษาดูงาน การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลาชุก การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ การเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงเป็ดเทศ การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง การทำปุ๋ยชีวภาพ เกษตรอินทรีย์ และการปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง เพื่อความเหมาะสมในขั้นตอนการดำเนินการ ผู้วิจัยจึงได้จัดเรียงลำดับใหม่โดยอิงผลการประเมิน แล้วนำมาออกแบบสร้างแผนภูมิประกอบเพื่อให้เห็นความชัดเจนมากขึ้น ดังในแผนภาพที่ 16

แผนภาพที่ 16 รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มกิจกรรมให้มีความเหมาะสมของกิจกรรม โดยนำกิจกรรมที่มีลักษณะ เดียวกันมาจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้สะดวกในการอบรม ที่ต้องใช้เนื้อหาและวิทยากรคน เดียวกัน ซึ่งแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กลุ่มกิจกรรมแบ่งตามประเภทของกลุ่มในกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติจริง

กลุ่มกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรมการดำเนินการปฏิบัติ	สมาชิก(คน)
รวม	ศึกษาดูงาน	1. การไปทัศนศึกษาดูงาน	50(ทั้งหมด)
1	ประมง	2. การเลี้ยงกบ 3. การเลี้ยงปลาตาก	8 8
2	การเกษตร (กลุ่มที่ 1)	4. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ 5. การเพาะเห็ดนางฟ้า	6 6
3	การเกษตร (กลุ่มที่ 2)	6. การทำปุ๋ยชีวภาพ 7. เกษตรอินทรีย์	6 6
4	ปศุสัตว์	8. การเลี้ยงเป็ดเทศ 9. การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน	5 5
รวม	ปรับภูมิทัศน์	10. การปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง	50(ทั้งหมด)

กลุ่มกิจกรรมรวม กลุ่มศึกษาดูงาน

กิจกรรมที่ 1 “การไปทัศนศึกษาดูงาน ”

หลักการและเหตุผล

การทัศนศึกษาดูงาน คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่น ซึ่งใช้เวลาน้อย ชุมชนจะต้องมีโอกาสดูงานชุมชนต้นแบบ และการศึกษาดูงานนั้นเป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการพัฒนา ในอันที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะประสบการณ์ ให้กับประชาชนที่เข้าร่วม โครงการพัฒนา อีกทั้งเปิดมุมมองที่จะรับกับการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ สร้างความพร้อมให้แก่ชุมชน

การทัศนศึกษาดูงาน มีประโยชน์อย่างมาก ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิด ความสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม นั่นคือ ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองความคิดเห็นต่างๆ ร่วมกันบนสถานการณ์เดียวกัน หรือเหตุการณ์เดียวกัน ทำให้ได้เห็นถึงเทคนิควิธีการในการนำมาปรับใช้หรือการแก้ไขปัญหา อันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงานพัฒนาชุมชนที่เน้นเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนา มีความเข้าใจกระบวนการพัฒนาชุมชนที่เน้นเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และสามารถแก้ปัญหาการดำเนินงานให้กับตนเองได้

2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกิดความคิดใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้กับการพัฒนาชุมชนที่เน้นเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกิดเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนที่เน้นเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน มีพลัง มีกำลังใจมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การรับฟังบรรยายจากบุคคลในชุมชนต้นแบบ

2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของบุคคลที่ผ่านประสบการณ์จากการศึกษาดูงานจากชุมชนต้นแบบ

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็น
เวลาที่ใช้ทั้งหมด ประมาณ 1 วัน หรือสาธิตตามเวลาที่เหมาะสม

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. สื่อต่างๆ วิธีการพัฒนา การผลิต การจำหน่าย ตัวอย่างรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ได้
จากชุมชน

2. บุคคลที่ผ่านประสบการณ์ความสำเร็จใน การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

การประเมินผลผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของสมาชิกขณะศึกษาดูงาน

2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน เกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนา เพื่อประเมินผลความเข้าใจ

3. ให้สมาชิกแสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นต่อความสำคัญและประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน จากการศึกษาดูงาน

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ เชิญเข้าร่วมประชุม 450 บาท

2. ค่าจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 1500 บาท

3. ค่าใช้จ่ายในการจัดการ การทัศนศึกษาดูงาน กลุ่มเป้าหมาย 25,000 บาท

กลุ่มกิจกรรมที่ 1 กลุ่มประมง

กิจกรรมที่ 2 “การเลี้ยงกบ”

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสถานการณ์ความเป็นอยู่ในปัจจุบันที่มีอัตราประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นๆ และปริมาณความต้องการในการบริโภคเพิ่มขึ้นติดตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ขณะเดียวกันที่ทรัพยากรธรรมชาติหรือแม้แต่ผลผลิตทางการเกษตรลดน้อยลงเป็นไปในลักษณะผกผัน โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรมของพี่น้องเกษตรกร ที่ต้องอาศัยความชุ่มชื้นจากธรรมชาติถึง 75% นอกจากนั้นแล้วยังต้องพบกับความผิดหวังเมื่อจำหน่ายผลผลิตไม่ได้ราคา หรือถูกพ่อค้าคนกลางกดราคารับซื้อ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นต้นเหตุที่ทำให้เกษตรกรต้องขวนขวายหาแนวทางในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การจับบ่อเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ แต่สำหรับการเลี้ยงกบนั้น ปัจจุบันเป็นที่น่าสนใจแก่เกษตรกรเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะกบเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย ใช้เวลาน้อย ลงทุนน้อย ดูแลรักษาง่าย และจำหน่ายได้ราคาคุ้มค่ากับการลงทุน โดยเฉพาะในปัจจุบันมีตลาดต่างประเทศที่ต้องการสินค้ากบเปิดกว้างมากขึ้นกบนา ที่เป็นผลผลิตของเกษตรกรเมืองไทยจึงมีโอกาสดังกล่าวไปยังต่างประเทศมากขึ้นเช่นกัน และสาเหตุอีกอย่างหนึ่ง ที่มีผู้หันมาเลี้ยงกบกันมากขึ้น เพราะปริมาณกบที่อยู่ตามแหล่งธรรมชาติมีจำนวนลดน้อยลงทุกที ๆ เนื่องจากแหล่งที่อยู่อาศัยของมันถูกเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์รวมทั้งการสร้างโรงงานอุตสาหกรรม การใช้สารพิษกำจัดศัตรูพืช การใช้ยากำจัดวัชพืช กำจัดปูนา ล้วนแล้วแต่มีส่วนทำลายพันธุ์กบในธรรมชาติให้หมดสิ้นไปแต่ละปี ๆ ทั้งนี้รวมทั้งการจับกบมาจำหน่ายหรือการประกอบอาหาร โดยไม่มีการละเว้นกบเล็กกบน้อยเป็นการตัดหนทางการแพร่พันธุ์กบโดยสิ้นเชิงอีกด้วย แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ผู้เลี้ยงกบหลายรายต้องประสบความล้มเหลวในการเพาะเลี้ยงกบอันเนื่องจากการไม่เข้าใจการเลี้ยง โดยเฉพาะไม่เข้าใจในอุปนิสัยใจคอของกบ ซึ่งมีความสำคัญเพื่อประกอบการเลี้ยง เช่น กบมีนิสัยดุร้ายและชอบรังแกกัน การเลี้ยงกบละกันโดยไม่คัดขนาดเท่า ๆ กันในบ่อเดียวกัน เป็นเหตุให้กบใหญ่รังแกและกัดกินกบเล็กเป็นอาหาร หรือไม่รู้ว่ามีนิสัยใจคอของกบเป็นสัตว์ที่ชอบอิสระเสรี เมื่อสภาพที่เลี้ยงมีลักษณะโปร่ง เช่น เป็นอวน ไนลอนทำให้กบสามารถมองเห็นทิวทัศน์ภายนอก มันจะกระตือรือร้น ที่จะค้นหาทางออกไปสู่โลกภายนอก โดยจะกระโดดชนอวนไนลอนจนปากบาดเจ็บและเป็นแผล เป็นเหตุให้ลดการกินอาหารหรือถ้าเจ็บมาก ๆ ถึงกับกินอาหารไม่ได้เลยก็มี อย่างไรก็ตามเอกสารคำแนะนำเรื่องการเลี้ยงกบนี้ จะแนะนำวิธีการเลี้ยงทั้งแบบกึ่งพัฒนาและการเลี้ยงแบบพัฒนา ทั้งนี้เพื่อผู้ที่สนใจจะได้ศึกษาวิธีการเลี้ยงแต่ละแบบเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ทุนทรัพย์และสิ่งแวดล้อมต่อไป (ภาคผนวก ง)

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้และความสามารถในการเลี้ยงกบ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงกบ
2. การฝึกปฏิบัติในการเลี้ยงกบ
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

เวลาที่ใช้ทั้งหมด 4 เดือน

1. รับฟังการบรรยาย จากวิทยากรและสาธิตวิธีการเลี้ยงกบ ใช้เวลา 1 วัน
2. ฝึกปฏิบัติจริง ใช้เวลา 4 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. สไลด์ รูปภาพ ประกอบการนำเสนอความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการ
2. คู่มือวิธีการเลี้ยงกบ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรม
2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์และป้ายกลุ่มเลี้ยงกบ 700 บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมชี้แจงแก่ กลุ่มทดลอง ค่าวิทยากรติดตามผลการฝึก

ปฏิบัติการเลี้ยงกบ 5,000 บาท

4. ค่าอวนไนลอน 1,500 บาท
5. ค่าไม้ไผ่ 200 บาท
6. ค่าพันธุ์กบ ลูกกบจำนวน 2,000 บาท (ตัวละ 3 บาท) รวม 6,000 บาท
7. ค่าน้ำมันในการเดินทางไปซื้อลูกกบ ค่าอาหารคณะที่ไปซื้อลูกกบที่จังหวัดเลย

รวม 2,500 บาท

กิจกรรมที่ 3 “การเลี้ยงปลาอุกในกระชัง”

หลักการและเหตุผล

ทุกวันนี้เกษตรกรเริ่มหันมาทำการเลี้ยงปลาอุก มากยิ่งขึ้น ซึ่งวิธี การเลี้ยงปลาอุกในกระชัง เป็นการใช้แหล่งน้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ ในการเพิ่มอาหารไปรตีนอีกทางหนึ่ง ซึ่งการเลี้ยงปลาอุกนั้นสามารถเลี้ยงเป็นงานอดิเรกหรือเลี้ยงเป็นอาชีพประจำครอบครัวก็ได้ เพราะจะช่วยเก็บเศษอาหารที่เหลือให้เกิดประโยชน์ และถ้าเลี้ยงในกระชังขนาด

ใหญ่หลายๆ กระทั่งแล้วจะสามารถทำรายได้ให้กับผู้เลี้ยงได้มาก และสามารถยึดเป็นอาชีพได้ แต่
 ทั้งนี้หากคิดจะทำจริงจึงก็ควรจะศึกษาแนวทางในการเลี้ยง ทดลองการให้อาหารในแบบต่างๆ เพื่อ
 พัฒนาการเลี้ยงปลาของเราได้ด้วย จะได้มีพ่อและแม่พันธุ์ปลาดี หรือยังจะส่งผลให้สามารถ
 เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตการเลี้ยงปลาของเราเอง(ภาคผนวก ง)

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ความสามารถในการเลี้ยงปลาได้หลาย
 รูปแบบ เช่น เลี้ยงในกระชัง เลี้ยงในบ่อปูนซิเมนต์ และเลี้ยงในบ่อดิน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยายและสาธิตการเลี้ยงปลา
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็น
3. การลงมือปฏิบัติจริงในการเลี้ยงปลา

เวลาที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 4 เดือน

1. อบรม รับฟังการบรรยายและการสาธิต 1 วัน
2. ปฏิบัติจริง 4 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. แสดงภาพถ่าย และภาพเคลื่อนไหวรูปแบบการเลี้ยงปลา ในรูปแบบต่างๆ
- การสร้างมูลค่าเพิ่ม การจัดทำป้าย
2. ภาพแสดงการเลี้ยงปลาในกระชัง
 3. อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเลี้ยงปลา
 4. คู่มือการเลี้ยงปลา

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรม
2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์และป้ายกลุ่มเลี้ยงปลา 700 บาท
2. ค่าอวนไนลอน 1,500 บาท
3. ค่าไม้ไผ่ 200 บาท
4. ค่าพันธุ์ปลา ลูกปลา จำนวน 2,000 บาท (ตัวละ 2 บาท) รวม 4,000 บาท
5. ค่าน้ำมันในการเดินทางไปซื้อลูกปลา ค่าอาหารขณะที่ไปซื้อลูกปลาที่ตำบล
 กองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย รวม 2,500 บาท

กลุ่มกิจกรรมที่ 2 กลุ่มการเกษตร (กลุ่มที่ 1)

กิจกรรมที่ 4 “การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ”

หลักการและเหตุผล

ผักเป็นพืชที่ทุกคนต้องบริโภคเป็นประจำทุกวันไม่มากก็น้อยแตกต่างกันไป เนื่องจากผักประกอบไปด้วย สารอาหารที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์หลายอย่าง ได้แก่ วิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ โดยเฉพาะธาตุเหล็ก และแคลเซียมเบี่ยงและน้ำตาลจะเป็นแหล่งพลังงาน และให้ความอบอุ่นแก่ร่างกายเซลล์ โคลสและไฟเบอร์ซึ่งช่วย ในระบบการย่อยอาหารและขับถ่าย ของร่างกาย ช่วยให้เกิดพลังงานให้มีความต้านทานต่อโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ของร่างกาย และยังช่วยให้ร่างกายฟื้นหายจากโรคได้อย่างรวดเร็ว การได้บริโภคผักต่าง ๆ ที่ปลอดภัยจากสารพิษใน ปริมาณที่เหมาะสมเป็นประจำจะช่วยให้ร่างกายมีสุขภาพที่ดี และแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย มีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากร่างกายขาดอาหารประเภทผักหรือได้รับ ไม่เพียงพอหรือบริโภค ผักที่มีสารพิษตกค้างในปริมาณมากเข้าไปจะทำให้ร่างกายอ่อนแอ ระบบต่าง ๆ ของร่างกาย ทำงาน ได้ไม่ปกติ อาจเกิดอาการผิดปกติขึ้น ทำให้ความต้านทาน โรคต่าง ๆ ของร่างกายลดลง เพราะฉะนั้น ผักจึง เป็นพืชที่นิยมบริโภคกันทุกครัวเรือน โดยจะสังเกตได้จากอาหารเกือบทุกชนิดจะต้องมีผัก เป็นส่วนประกอบในการ ชูรสอาหารจานโปรดให้มีรสชาติดีขึ้น หรือใช้ประดับจานอาหารให้ สวยงามน่ารับประทานยิ่งขึ้น

เนื่องจากค่านิยมในการบริโภคผักของประชาชนโดยทั่วไปมักจะเลือกบริโภคผักที่ สวยงาม ไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้อง ใช้สวยงามตามความต้องการของผู้บริโภค เมื่อผู้ซื้อนำผักมาบริโภคอาจจะได้รับอันตรายจาก สารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักนั้นได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหันมาปลูก ผักปลอดสารพิษกันให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีผัก ที่สะอาดและปลอดสารพิษบริโภคในชีวิตประจำวัน หรือถ้ามีความจำเป็น ที่จะบริโภคผักควรจะ เลือกผักที่มีความต้านทานโรคแมลงและเป็นผักที่ล้างง่าย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ความสามารถในการปลูกผักปลอดจากสารพิษ ได้ (ภาคผนวก ง)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยาย การนำเสนอภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ในการปลูกผักปลอดจาก สารพิษ
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น

3. การลงมือปฏิบัติจริง

เวลาที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 4 เดือน

1. อบรม รับประทานอาหารและสาธิต 1 วัน
2. ปฏิบัติจริง 4 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. แสดงภาพถ่าย และภาพเคลื่อนไหวรูปแบบการปลูกผักปลอดจากสารพิษ
ในรูปแบบต่างๆ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การจัดจำหน่าย

2. ภาพแสดงการวิธีการปลูกผักปลอดจากสารพิษ
3. อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการปลูกผักปลอดจากสารพิษ
4. คู่มือวิธีการปลูกผักปลอดจากสารพิษ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรมการฝึก
ปฏิบัติจริง

2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและถึงสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ และค่าจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ 700 บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม ค่าวิทยากร และค่าติดตามการปฏิบัติงาน
กลุ่มทดลอง 5,000 บาท

3. ค่าดำเนินการจัดเตรียมสถานที่ปลูก 3,500 บาท
4. ค่าเมล็ดพันธุ์ ต้นกล้า 3,600 บาท

กิจกรรมที่ 5 “การเพาะเห็ดนางฟ้า”

หลักการและเหตุผล

การเพาะเห็ดเป็นอาชีพที่มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 โดยอาจารย์ถ่าน ชลวิจารณ์ เป็นผู้บุกเบิกเพาะเห็ดฟาง ในประเทศไทย ซึ่งแต่เดิมไม่มีการเพาะเห็ดในลักษณะการค้า เนื่องจากมีเห็ดป่าอุดมสมบูรณ์มาก และยังมีผู้นิยมบริโภคเห็ดน้อย ปัจจุบันการเพาะเห็ดใช้เทคโนโลยีในการเพาะสูง ทำให้ได้ผลดี เพาะง่าย ระยะเวลาสั้น ไม่จำเป็นต้องอาศัยน้ำฝนและแสงแดดใช้วัสดุที่เหลือใช้จากการเกษตร สามารถเพาะได้ทุกฤดูกาล เมื่อมีปริมาณมากๆ สามารถทำเป็นเห็ดตากแห้งได้ ที่นิยมเพาะกันในปัจจุบันจะใช้เชื้อเห็ดเป็นวัสดุเพาะเป็นหลัก ดังนั้นการเพาะเห็ดจึงง่าย ไม่ยุ่งยาก ทำให้ทุกคน ทุกสถานที่ ทุกฤดูกาล การเพาะเห็ดนางฟ้าเป็นเห็ดอีกชนิดหนึ่งที่มีการเพาะกันอย่างแพร่หลาย เจริญเติบโตได้ดีโดยเฉพาะในช่วงปลายฝนต้นหนาว หรือในช่วงอุณหภูมิที่

เหมาะสมที่สุดคือ 25 องศาเซลเซียส ในระดับความชื้นสัมพัทธ์ที่ 80-85% ดินกำเนิดดั้งเดิมของเห็ดนางฟ้า นั้นมาจากแถบภูเขาหิมาลัยในประเทศอินเดีย ลักษณะของดอกโดยทั่วไปจะคล้ายกับเห็ดนางรมและเป่าฮื้อเนื่องจากอยู่ในตระกูล เดียวกัน ต่างกันตรงที่หมวกดอกจะมีสีขาวนวลจนถึงน้ำตาลอ่อนและมีเนื้อหนาแน่นกว่าเห็ด นางรม ขนาดดอกปานกลาง สามารถจำหน่ายทั้งแบบสดและแปรรูปได้หลายชนิด

จากการศึกษาพันธุ์เห็ดนางฟ้าที่นิยมเพาะในประเทศไทย ได้แก่ เห็ดนางฟ้าภูฐาน ซึ่งนำมาจากภูฐานประเทศอินเดีย เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง มีรสหวาน มีกลิ่นหอม มีความกรอบอร่อย และสามารถเก็บไว้ในตู้เย็นนานถึง 3-4 วัน หลังจากเก็บเห็ดรุ่นแรกแล้วจะมีระยะพักตัวเพียง 5-7 วัน ก็จะออกดอกให้เก็บผลผลิตต่อไปได้ (ภาคผนวก ง)

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ ความสามารถในการเพาะเห็ดนางฟ้าได้
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการเพาะเห็ดชนิดอื่นได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยาย เสนอภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวในการเพาะเห็ดนางฟ้า
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
3. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมหาแนวทางการขยายผลต่อในชุมชน
เวลาที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 2 เดือน
 1. อบรม 1 วัน
 2. จัดทำโรงเรือน 3 วัน
 3. จัดซื้อเชื้อเห็ดนางฟ้า 3-7 วัน
 4. ปฏิบัติการ ดูแล การสร้างเซลล์ของเห็ด จำนวน 1-2 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. แสดงภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว ในรูปแบบการเพาะเห็ดนางฟ้า ในรูปแบบต่างๆ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การจัดจำหน่าย
2. อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเพาะเห็ดนางฟ้า
3. วัสดุจัดทำโรงเรือน
4. คู่มือวิธีการเพาะเห็ดนางฟ้า

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรม
2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ ป้ายกลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า 1,000 บาท
2. ค่าวัสดุทำโรงเรือนเพาะเห็ดนางฟ้า จำนวน 4,500 บาท
3. ค่าเชื้อเห็ด ถุงละ 8 บาท จำนวน 500 ถุง รวม 4,000 บาท

กลุ่มกิจกรรมที่ 3 กลุ่มการเกษตร (กลุ่มที่ 2)

กิจกรรมที่ 6 “การทำปุ๋ยชีวภาพ”

หลักการและเหตุผล

ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และอีกหลาย ๆ ชื่อ มีการให้คำจำกัดความในทางวิชาการที่ค่อนข้างหลากหลาย ในที่นี้ “ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ” หมายถึง สารธรรมชาติที่ได้จากกระบวนการหมักบ่ม วัตถุดิบจากธรรมชาติต่าง ๆ ทั้งพืช และสัตว์จนสลายตัวสมบูรณ์เป็นฮิวมัส วิตามิน ฮอร์โมน และสารธรรมชาติต่าง ๆ (ดินป่า) ซึ่งเป็นทั้งอาหารของดิน (สิ่งมีชีวิตในดิน) ตัวเร่งการทำงาน (Catalyzed) ของสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในดิน และอาศัยอยู่ปลายรากของพืช (แบคทีเรีย แอคติโนมัยซิส และเชื้อรา ฯลฯ) ที่สามารถสร้างธาตุอาหารกว่า 93 ชนิดให้แก่พืช ภายใต้หลักการกลไกกรรมธรรมชาติที่ว่า “เลี้ยงดิน เพื่อให้ ดินเลี้ยงพืช” (Feed the Soil and Let the Soil Feed the Plant) การให้ความสำคัญของดินด้วยการเคารพบูชาดินเสมือน “แม่” ภูมิปัญญาดั้งเดิมในการดูแลรักษาดิน ที่เรียกว่า “พระแม่ธรณี” สังคมไทยได้พัฒนาการผลิตอาหารให้แก่ดินหรือปัจจุบันเรียกว่า ปุ๋ย ไว้หลายรูปแบบ ด้วยเทคโนโลยีที่ลึกซึ้งแนบแน่นกับธรรมชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ความสามารถหาวิธีการทำปุ๋ยชีวภาพได้หลายรูปแบบ
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการทำปุ๋ยชีวภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำปุ๋ยชีวภาพ ชนิดอื่นได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยาย การสาธิต
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
3. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมการทำปุ๋ยชีวภาพ

เวลาที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 3 เดือน

1. การอบรม จำนวน 1 วัน
2. ฝึกปฏิบัติ จำนวน 3 วัน
3. ปฏิบัติจริง 3 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. แสดงภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบการทำปุ๋ยชีวภาพ ในรูปแบบต่างๆ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การจัดจำหน่าย

2. ภาพแสดงวิธีการทำปุ๋ยชีวภาพ และปุ๋ยชีวภาพชนิดอื่นเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบ

3. สารชีววัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำปุ๋ยชีวภาพ
4. คู่มือวิธีการทำปุ๋ยชีวภาพ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรม
2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ ป้ายกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ 1,000 บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ค่าวิทยากรในการบรรยายและติดตามการปฏิบัติงานของกลุ่มทดลอง 5,000 บาท
3. ค่าดำเนินการจัดเตรียมสถานที่ 10,500 บาท
4. ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ จำนวนรวม 10,000 บาท

กิจกรรมที่ 7 “เกษตรอินทรีย์”

หลักการและเหตุผล

เกษตรอินทรีย์ คือ การทำการเกษตรด้วยหลักธรรมชาติ บนพื้นที่การเกษตรที่ไม่มีสารพิษตกค้างและหลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทางดินทางน้ำ และทางอากาศเพื่อส่งเสริมความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความหลากหลายทางชีวภาพ ในระบบนิเวศน์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สมดุลธรรมชาติโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์หรือสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม ใช้ปัจจัยการผลิตที่มีแผนการจัดการอย่างเป็นระบบในการผลิตภายใต้มาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ผลผลิตสูงอุดมด้วยคุณค่าทางอาหารและปลอดภัยจากสารพิษ โดยมีต้นทุนการผลิตต่ำเพื่อคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจพอเพียง แก่มวลมนุษยชาติ และสรรพชีวิต

การใช้ทรัพยากรดินโดยไม่คำนึงถึงผลเสียของ ปุ๋ยเคมีสังเคราะห์ ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในแร่ธาตุและกายภาพของดินทำให้สิ่งมีชีวิตที่มีประโยชน์ในดินนั้นสูญหาย และไร้สมรรถภาพความไม่สมดุลนี้เป็นอันตรายยิ่งกระบวนการนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างต่อเนื่อง ผืนดินที่ถูกผลาญไปนั้น ได้สูญเสียความสามารถในการดูดซับแร่ธาตุ ทำให้ผลผลิตมีแร่ธาตุ วิตามิน และพลังชีวิตต่ำเป็นผลให้เกิดการขาดแคลนธาตุอาหารรองในพืช พืชจะอ่อนแอ ขาดภูมิคุ้มกันทานโรคและทำให้การดูดกลืนของแมลง และเชื้อโรคเกิดขึ้นได้ง่ายซึ่งจะนำไปสู่การใช้สารเคมีฆ่าแมลงและเชื้อราเพิ่มขึ้น ดินที่เสื่อมคุณภาพนั้น จะเร่งการเจริญเติบโตของวัชพืชให้แข่งกับพืชเกษตร และนำไปสู่การใช้สารเคมีสังเคราะห์กำจัดวัชพืช ขอบกพร่องเช่นนี้ ก่อให้เกิดวิกฤติในห่วงโซ่อาหาร และระบบการเกษตรของเราซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมอย่างยิ่ง ในโลกปัจจุบันประเทศไทยนำเข้าสารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตรเป็นเงินปีละ 4-5 หมื่นล้านบาท เกษตรกรต้องซื้อปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์ในการเพาะปลูกทำให้การลงทุนสูง และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องขณะที่ราคาผลผลิตในรอบยี่สิบปี ไม่ได้สูงขึ้นตามสัดส่วนของต้นทุนที่สูงขึ้นนั้นมีผลทำให้เกษตรกรขาดทุน มีหนี้สินล้นพ้นตัวเกษตรกรอินทรีย์จะเป็นหนทางของการแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ ความสามารถในการทำเกษตรอินทรีย์
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม การทำเกษตรอินทรีย์ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยาย
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
3. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมและหาแนวทางการขยายผลต่อในชุมชน

เวลาที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 3 เดือน

1. อบรม จำนวน 1 วัน
2. การฝึกปฏิบัติ จำนวน 3 วัน
3. การฝึกปฏิบัติจริง จำนวน 3 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. แสดงภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบการทำเกษตรอินทรีย์ ในรูปแบบต่างๆ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การจัดจำหน่าย
2. ภาพแสดงการวิธีการทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบ

3. สาริตถุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์
4. คู่มือวิธีการทำเกษตรอินทรีย์

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรม
2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ จำนวน 200 บาท
2. ค่าจัดทำป้ายกลุ่มเกษตรอินทรีย์ จำนวน 700 บาท
3. ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ค่าวิทยากร กลุ่มทดลอง จำนวน 5,000 บาท
4. ค่าดำเนินการจัดทำสถานที่ 10,500 บาท
5. ค่าใช้จ่ายจัดซื้อวัสดุ จำนวน 5,000 บาท

กลุ่มกิจกรรมที่ 4 กลุ่มปศุสัตว์

กิจกรรมที่ 8 “การเลี้ยงเป็ดเทศ”

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้หันมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องอาหารบริโภค อาหารที่ปลอดภัยสารพิษสารเคมีเพิ่มมากขึ้นรวมถึงการร่วมมือของหน่วยงานรัฐบาลที่ออกมา ตรวจสอบและมีบทลงโทษผู้ที่ใช้สารพิษก็ตามก็ยังคงมีการใช้อยู่ทั่วไป เพราะผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบของสารเคมีที่มีต่อผู้บริโภค ปัจจุบันการเลี้ยงเป็ดควบคุมไปกับการทำการเกษตร โดยให้กินสิ่งที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวซึ่งอาจจะมีสารเคมีตกค้างอยู่จากการทำการเกษตร ดังนั้น ผู้บริโภคเองก็จะไม่ทราบว่าผักผลไม้เนื้อสัตว์ และไข่ที่บริโภคปลอดภัยต่อสารพิษ

การเลี้ยงเป็ดเพื่อให้ผลผลิตไข่เป็นอาชีพที่เก๋ไก๋ของคนไทยที่มีการเลี้ยงสืบทอดกันมาตั้งแต่ในอดีต การเลี้ยงเป็ดไข่จึงกระทำในเกษตรกรที่ทำนาเป็นส่วนมาก แต่ในปัจจุบันได้ประสบปัญหาของโรคไข่หวัดนกมากระทบกับปัญหาการเลี้ยง จึงต้องมีการทำหลายสัตว์ปีก อาทิ เช่น ไก่ เป็ด และนก จำนวนมากจึงประสบปัญหาการขาดแคลนไข่ที่นำมาใช้บริโภคไม่พอสอดความต้องการของท้องตลาด การศึกษานำสมุนไพรเพื่อมาเสริมให้อาหารเพื่อเสริมให้เป็ดมีการเจริญเติบโตเร็วและให้ผลผลิตไข่ดีจึงเป็นวิธีที่น่าทำการศึกษาดทดลอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ความสามารถในการเลี้ยงเป็ดได้
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเลี้ยงเป็ดเทศ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการเลี้ยงเป็ดชนิดอื่นได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยาย
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
3. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมหาแนวทางการขยายผลต่อในชุมชน

เวลาที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 4 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. แสดงภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบการเลี้ยงเปิดเทศ ในรูปแบบต่างๆ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การจัดจำหน่าย
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงเปิด
3. วัสดุทำโรงเรือน
4. คู่มือวิธีการเลี้ยงเปิด

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรม
2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ ค่าป้ายประชาสัมพันธ์กลุ่มเลี้ยงเปิดเทศ 1,000 บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ค่าวิทยากร ในการบรรยายและติดตามให้คำแนะนำ กลุ่มทดลอง 5,000 บาท
3. ค่าดำเนินการจัดทำโรงเรือน 4,500 บาท
4. ค่าลูกเปิดเทศ ตัวละ 25 บาท จำนวน 100 ตัว รวม 2,500 บาท

กิจกรรมที่ 9 “ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง ”

หลักการและเหตุผล

สำหรับไก่พื้นเมืองมีเลี้ยงกันอยู่ทั่วไป เลี้ยงเพื่อเป็นอาหารในครัวเรือนและการกีฬา ส่วนมากเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้ ไก่พื้นเมืองมีหลากหลายสายพันธุ์ แต่ละพันธุ์ก็จะมีจุดเด่นที่เป็นคุณสมบัติต่างกันแต่มีความต้านทานต่อโรค สามารถเจริญเติบโตและขยายพันธุ์ได้ดีในสภาพการเลี้ยงดูของเกษตรกรรายย่อยทั่วไป เนื้อไก่พื้นเมืองมีรสชาติดีเป็นที่นิยมกันแพร่หลายในทุกวันนี้

ไก่พื้นเมืองส่วนใหญ่จะปล่อยให้หากินเองโดยธรรมชาติ ซึ่งจะหาได้ในท้องถิ่น เช่น ข้าวเปลือก ข้าวโพด เศษอาหาร เพื่อลดต้นทุน ควรมีการเสริมอาหารให้ได้ครบทุกหมู่

ประกอบด้วยโปรตีนจาก แมลง ปลาปน ไข่เค็ม ปลาปน เพื่อสร้าง ขน เล็บ เลือด เนื้อ และหนัง ประเภทคาร์โบไฮเดรต ได้จาก รำ ปลายข้าว ข้าวโพด ข้าวเปลือก กากมันสำปะหลัง เพื่อให้ความอบอุ่น สร้างกำลังในการเดินวิ่ง อาหารประเภทไขมัน ได้จาก กากถั่วเหลือง กากมะพร้าว กากงา เมล็ดถั่วต่าง ๆ ช่วยให้พลังงานและความอบอุ่น อาหารประเภทแร่ธาตุ ได้จากเปลือกหอยป่น กระดุกป่น ช่วยในการเสริมสร้างกระดูก และเปลือกไข่ อาหารประเภทวิตามิน ได้จาก หญ้าสด ใบกระถิน ข้าวโพด รำข้าว ปลาปน พืชผักต่าง ๆ เป็นสารอาหารช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงด้านทานโรค

ประโยชน์ของไก่พื้นเมืองคือ ได้ทั้งเนื้อ ไข่ และมูล คุณสมบัติที่ดีของไก่พื้นเมืองคือ เลี้ยงง่าย อดทนต่อโรคในท้องถิ่นได้ดี พักไข่และเลี้ยงลูกเองได้ เนื้อไก่มีรสชาติดี เนื้อแน่น มีมันน้อย ราคาดีทั้งตัวผู้และตัวเมีย ประมาณ กิโลกรัมละ 60 - 70 บาท หรือจำหน่ายเป็นไก่ชนสามารถทำเป็นอาชีพได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ ความสามารถในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการเลี้ยงเป็ดชนิดอื่นได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยาย
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกละและความคิดเห็น
3. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมการเลี้ยงเป็ดเทศ และการขยายผลต่อในชุมชน

เวลาที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 4 เดือน

1. อบรม จำนวน 1 วัน
2. การฝึกปฏิบัติจริงในการเลี้ยงเป็ดเทศ 4 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. แสดงภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ในรูปแบบต่างๆ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การจัดจำหน่าย
2. อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการไก่พื้นเมือง
3. วัสดุในการทำโรงเรือน
4. คู่มือวิธีการเลี้ยงเป็ด

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรม
2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ ป้ายกลุ่มเลี้ยงเปิดเทศ จำนวน 1,000 บาท
2. ค่าวัสดุ และดำเนินการจัดทำโรงเรือน 4,500 บาท
3. ค่าลูกไก่พื้นเมือง ตัวละ 20 บาท จำนวน 100 ตัว รวม 2,000 บาท

กลุ่มกิจกรรมรวม กลุ่มปรับภูมิทัศน์

กิจกรรมที่ 10 “การปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง”

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากนโยบายกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดโครงการถนนสะอาด หน้าบ้านนำมอง มอบหมายการขับเคลื่อนให้จังหวัด สำนักงานจังหวัด(ฝ่ายอำนวยการ) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด เป็นการดำเนินงานที่มุ่งโดยให้ อำเภอ ทุกแห่งเป็นผู้ประสาน สนับสนุนขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ส่วนราชการ ในเขตพื้นที่โรงเรียน อปท. วัด หมู่บ้าน/ชุมชนเมือง และสถานประกอบการ ทุกแห่ง ดำเนินงานด้านการรักษาความสะอาด ดังนี้

1. ประกาศนโยบายอำเภอ ให้สอดคล้องกับ โครงการถนนสะอาด หน้าบ้านนำมอง และจัดประชาสัมพันธ์ นโยบายให้ทราบอย่างทั่วถึง
2. จัดตั้งคณะทำงานในระดับอำเภอ และจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในระดับอำเภอ
3. จัดประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดถ่ายทอดหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดตามแบบประเมินความสะอาด สำหรับการประเมินความสะอาด ของส่วนราชการ โรงเรียน และอปท.
4. ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ส่งเสริมให้มีการทำความสะอาดและพัฒนาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การพัฒนาจัดภูมิทัศน์
5. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านห้วยก มีนโยบายพัฒนาของตำบล อย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วม และได้กำหนดกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และดูแลรักษาความสะอาด หน้าบ้านนำมอง ซึ่งจากที่กำหนดกลยุทธ์ดังกล่าว จึงได้พิจารณาเห็นความสำคัญ การที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ให้เกิดผลทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ชัดเจน บ้านหนองน้ำขุ่น มีความจำเป็นที่จะอาศัยความร่วมมือร่วมใจ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยอย่างแรกการที่จะดำเนินการขับเคลื่อน คือ การรณรงค์ การรักษาความสะอาด การพัฒนาสถานที่ อาคาร บ้านช่อง ให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมไปถึงจนถึงการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม ซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของผู้พบเห็นและภาคส่วนต่างๆได้รับรู้ และเกิดความประทับใจ เมื่อได้เข้ามาในหมู่บ้านหนองน้ำขุ่น จึงได้จัดทำโครงการถนนสะอาด หน้าบ้านน้อมอง ผักสวนครัวรั้วกินได้ ให้เข้ากับ “การปรับปรุงภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้านการพัฒนาการปรับปรุงภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง
2. เพื่อพัฒนาบ้านหนองน้ำขุ่นให้เป็นหมู่บ้านสะอาด มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นอย่างดี มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยเอื้อต่อการอยู่อาศัยและการดำรงชีพ
3. เพื่อเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่หมู่บ้านหนองน้ำขุ่น ให้เกิดความร่มรื่น สวยงาม ให้สอดคล้องกับบ้านหนองน้ำขุ่นหมู่บ้านน้อมอง หน้าบ้านน้อมอง ผักสวนครัวรั้วกินได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. การบรรยาย (กศน.ตำบลบ้านหยวก)
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอบถาม การแสดงความรู้สึกลึกและความคิดเห็น
3. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมในการปฏิบัติงานจริง

เวลาที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 4 เดือน

1. การอบรม จำนวน 1 วัน
2. การปฏิบัติงานจริง จำนวน 4 เดือน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. แสดงภาพถ่ายกิจกรรมการปรับปรุงภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง ในรูปแบบต่างๆ
2. ภาพแสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบ
3. ภาพอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง
4. คู่มือวิธีการปรับปรุงภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะจัดกิจกรรม
2. สุ่มถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจ

งบประมาณและสิ่งสนับสนุน

1. ค่าจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ 200 บาท
2. ค่าจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ชนิดของ 700 บาท
3. ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ค่าวิทยากร ในการบรรยายและติดตามการปฏิบัติงานของ กลุ่มทดลอง จำนวน 5,000 บาท
4. ค่าดำเนินการปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง 15,500 บาท

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 3

3.1 การทดลองรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ผ่านโครงการ และกิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการ

หลังจากได้รูปแบบจากการสร้างรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยและชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการได้นำกิจกรรมต่างๆ ของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ไปดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง 50 ครัวเรือน

ก่อนการดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรตาม 7 ตัวไว้เป็นข้อมูลจุดเริ่มต้นของผู้เข้าร่วมโครงการทุกครัวเรือน (Base Line Data) เรียกว่า Pretest ได้แก่

1. รายได้ครัวเรือน
2. รายจ่ายครัวเรือน
3. จำนวนพืชเพื่อการยังชีพ
4. จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพ
5. จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคที่ซื้อจากร้านค้า
6. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่าง

ยั่งยืน

จากนั้นจึงได้เริ่มดำเนินการทดลองเป็นเวลา 6 เดือน และได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรตาม 6 ตัวอีกเป็นครั้งที่ 2 ไว้เป็นข้อมูลการพัฒนา หรือ Posttest มีการดำเนินการทดลองมีดังต่อไปนี้

การทัศนศึกษาดูงาน โดยนำสมาชิกที่เป็นตัวแทนกลุ่ม จำนวน 50 คน ไปศึกษาดูงาน ที่ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ผาเก็ง-ผานาง อำเภอनावัง จังหวัดเลย จากนั้นดำเนินการกิจกรรมกลุ่ม เป็นการอบรมความรู้ จำนวน 9 กิจกรรม ประกอบด้วย การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลาจุก การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ การเพาะเห็ดนางฟ้า การทำนุ้ยชีวภาพ เกษตรอินทรีย์ การเลี้ยงเป็ดเทศ การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง และการปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้ามอง หลังจากการอบรมได้มีการจัดกลุ่มกิจกรรมที่มีเนื้อหาลักษณะเดียวกัน

กลุ่มกิจกรรมที่ 1 กลุ่มประมง ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 2 การเลี้ยงกบ

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม เป็นการเลี้ยงกบ เพื่อการบริโภคเองในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่าย หรือ การจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ ให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการจากการดำเนินงานของชุมชน จากนั้นเป็นการหาวิธีการพัฒนาหลายๆ วิธีการ ผลจากการดำเนินการได้นำมาหาวิธีการพัฒนากิจกรรมการเลี้ยงกบของชุมชน เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

กิจกรรมที่ 3 การเลี้ยงปลาจุก

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม เป็นการเลี้ยงปลาจุกในกระชัง เพื่อการบริโภคเองในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่าย หรือ การจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการจากการดำเนินงานของชุมชน จากนั้นเป็นการหาวิธีการพัฒนาหลายๆ วิธีการ ผลจากการดำเนินการได้นำมาหาวิธีการพัฒนากิจกรรมการเลี้ยงปลาจุกในกระชัง โดยการปรับวิธีการเลี้ยงในบ่อปูนซิเมนต์ และวิธีการเลี้ยงในบ่อดิน เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

ดำเนินการและให้คำปรึกษาและติดตามการปฏิบัติการจริง โดยประมงอำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี (นายทศพล แก้วงาม)

กลุ่มกิจกรรมที่ 2 กลุ่มการเกษตร (กลุ่มที่ 1) ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 4 การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อการบริโภคเองในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่าย หรือ การจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการจากการดำเนินงานของชุมชน จากนั้นเป็นการหาวิธีการพัฒนาหลายๆ วิธีการ เช่น ผสมผสานกับกิจกรรมเกษตรอินทรีย์และกิจกรรมหน้าบ้านน้ามอง โดยเน้นให้ปลูกพืชที่สามารถเก็บกินได้ พร้อมกับเป็นพืชในการใช้ประดับไปด้วย

ผลจากการดำเนินการได้นำมาหาวิธีการพัฒนากิจกรรมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยการปรับวิธีการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ และวิธีการอื่นๆ เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

กิจกรรมที่ 5 การเพาะเห็ดนางฟ้า

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม การเพาะเห็ดนางฟ้า เพื่อการบริโภคเองในครัวเรือนเป็นการลดรายจ่าย หรือส่วนที่เหลือจากการบริโภคเองในครัวเรือนนำไปจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชน ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการจากการดำเนินงานของชุมชน จากนั้นเป็นการหาวิธีการพัฒนาหลายๆ วิธีการ เพื่อพัฒนาให้สมาชิกที่เข้าร่วม โครงการมีความรู้เพิ่มขึ้น และได้รับประสบการณ์จากการทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ได้และสามารถนำไปเป็นการประกอบอาชีพได้ ผลจากการดำเนินการได้นำมาหาวิธีการพัฒนากิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า โดยการปรับวิธีการมาเป็นการเพาะเห็ดขอนขาว การเพาะเห็ดโคน การเพาะเห็ดฟาง และวิธีการอื่นๆ เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

กลุ่มกิจกรรมที่ 3 กลุ่มการเกษตร (กลุ่มที่ 2) ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 6 การทำปุ๋ยชีวภาพ

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม การทำปุ๋ยชีวภาพ เพื่อการใช้เองในครัวเรือน เป็นการลดรายจ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีในครัวเรือนและชุมชน เพื่อให้สมาชิกที่เข้าร่วม โครงการและชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการวิจัยโดย ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการจากการดำเนินงานของสมาชิกที่เข้าร่วม โครงการ จากนั้นเป็นการหาวิธีการพัฒนาหลายๆ วิธีการ เช่น การนำปุ๋ยชีวภาพไปใช้กับพืชผักที่ปลูกในกิจกรรมหน้าบ้านนำมอง กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ และกิจกรรมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ผลจากการดำเนินการได้นำมาหาวิธีการพัฒนากิจกรรมการทำปุ๋ยชีวภาพ โดยการปรับวิธีการมาเป็นการแปรรูปการทำปุ๋ยชีวภาพ เพื่อการจำหน่ายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง เพื่อเพิ่มรายได้ จากผลิตผลและการจำหน่ายปุ๋ยชีวภาพใช้เอง

กิจกรรมที่ 7 เกษตรอินทรีย์

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม เกษตรอินทรีย์ เพื่อการใช้เองในครัวเรือนที่ปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อลดรายจ่ายในการซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และพืชผักเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการวิจัยโดย ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการจากการดำเนินงานของชุมชน ในการพัฒนาหลายๆ วิธีการ ผลจากการดำเนินการได้นำมาพัฒนากิจกรรมเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และการจำหน่ายผลผลิตจากเกษตรอินทรีย์ในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง

ดำเนินการและให้คำปรึกษา โดยนักวิชาการเกษตรชำนาญการ สำนักงาน
เกษตรอำเภอน้ำโสม (นายรัชชัย บัวทองหลวง)

กลุ่มกิจกรรมที่ 4 กลุ่มปศุสัตว์ ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 8 การเลี้ยงเป็ดเทศ

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม การเลี้ยงเป็ดเทศ เพื่อการบริโภคเองในครัวเรือน เป็นการลดรายจ่ายในครัวเรือนและชุมชน ส่วนที่เหลือจากการบริโภคเองนำไปจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชน ซึ่งจะทำให้สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการ ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการจากการดำเนินงานของชุมชน จากนั้นเป็นการพัฒนา หลายๆ วิธีการ ผลจากการดำเนินการได้นำมาพัฒนาโครงการเลี้ยงเป็ดเทศ โดยการปรับมาเป็นการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพ การขยายพันธุ์เป็ดเทศ และวิธีการอื่นๆ เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

กิจกรรมที่ 9 การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง เพื่อการบริโภคเองในครัวเรือนเป็นการลดรายจ่ายในครัวเรือนและชุมชน ส่วนที่เหลือจากการบริโภคเองนำไปจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้เพิ่ม เพื่อให้สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการและชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการจากการดำเนินงานของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ จากนั้นเป็นการหาวิธีการพัฒนาหลาย ๆ วิธีการ ผลจากการดำเนินการได้นำมาหาวิธีการพัฒนาโครงการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง โดยการปรับวิธีการมาเป็นการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองเพื่อการจำหน่ายพันธุ์ไก่เป็นอาชีพ และวิธีการอื่นๆ เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

การดำเนินการและให้คำปรึกษาและติดตามผลการปฏิบัติการจริง โดยประศุ
สัตว์อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุตรธานี (นายอำนาจ นรสาร)

กลุ่มกิจกรรมที่ 9 กิจกรรมรวมกลุ่มกันปรับภูมิทัศน์

กิจกรรมรวม การปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง

การดำเนินการให้คำปรึกษาและติดตามผลการปฏิบัติการจริง โดย กศน. ตำบลบ้านหยวก (นายอนันต์ ชำนาญ และนางทัศนดาว ด้วงกลาง) กิจกรรมการปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง จำนวน 50 คน รับผิดชอบ 1) คุ่มไทรทอง หัวหน้าคุ่ม คือ นายบุญช่วย ด้วงกลาง 2) คุ่มวังหิน หัวหน้าคุ่ม คือ นายสถิต เรืองหอม 3) คุ่มหนองไฮ หัวหน้าคุ่ม คือ นายเสมา แวงคำ 4) คุ่มบ้านเหล่า หัวหน้าคุ่ม คือ นายสมใจ ชูเกษย์

สรุปผล การดำเนินกิจกรรม การปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านน้อมอง เป็นการปรับภูมิทัศน์ในชุมชน โดยการผสมผสานหลายๆส่วนเข้าด้วยกัน ประกอบด้วย การนำวัสดุเหลือใช้มาดัดแปลงปรับใช้ใหม่ การปรับสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เกิดความสวยงาม เป็นระเบียบ

เรียบร้อย การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ และพืชผักเพื่อการบริโภค ในครัวเรือน เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการวิจัยโดย ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกต การจากการดำเนินงานของชุมชน จากนั้นเป็นการพัฒนาหลายๆ วิธีการ ผลจากการดำเนินการได้นำมาสู่การพัฒนา โดยการปรับวิธีการมาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนใกล้เคียง และชุมชนอื่นๆ เพื่อนำไปเป็นชุมชนต้นแบบต่อไป

จากการแบ่งกลุ่มกิจกรรม ดำเนินการให้สมาชิกเข้าอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมตามกลุ่มกิจกรรม ดังแสดงในตารางที่ 4-8 ดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางการอบรมและการฝึกปฏิบัติ กลุ่มกิจกรรมที่ 1 กลุ่มประมง หลักสูตรการฝึกอบรมการเลี้ยงกบ และการเลี้ยงปลาอุก (วันที่ 18 กรกฎาคม 2556)

เวลา	รายการ	วิทยากร
08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน	ทองไหล จันทาคกุล ผู้วิจัยและผู้ช่วย
09.00 – 10.30 น.	อบรมและสาธิตขั้นตอนการเลี้ยงกบ	
10.30 – 11.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	นายทศพล แก้วงาม
11.00 – 12.00 น.	อบรมและสาธิตขั้นตอนการเลี้ยงปลาอุก	
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30 น.	ปฏิบัติการขั้นตอนการเลี้ยงกบ และการเลี้ยงปลาอุก แบ่งกลุ่ม 10 คน	
14.30 – 15.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
15.00 – 16.00 น.	ข้อควรปฏิบัติในการดำเนินการต่อไป	
16.00 – 16.30 น.	ถาม-ตอบปัญหาทั่วไป	

ตารางที่ 5 ตารางการอบรมและการฝึกปฏิบัติ กลุ่มกิจกรรมที่ 2 กลุ่มการเกษตร (1) และ (2)
หลักสูตรการฝึกอบรมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ การเพาะเห็ดนางฟ้า
การทำปุ๋ยชีวภาพ และเกษตรอินทรีย์ (วันที่ 19 กรกฎาคม 2556)

เวลา	รายการ	วิทยากร
08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน	นายเสมา แวงคำ ผู้วิจัยและผู้ช่วย
09.00 – 10.30 น.	อบรมและสาธิตวิธีการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ และ เกษตรอินทรีย์	
10.30 – 11.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	นายรัชชัย บัวทองหลวง
11.00 – 12.00 น.	อบรมและสาธิตการทำปุ๋ยชีวภาพ	
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30 น.	อบรมและสาธิตการทำปุ๋ยชีวภาพ	
14.45 – 15.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
15.00 – 16.00 น.	ฝึกปฏิบัติงานจริง	
16.00 – 16.30 น.	ถาม-ตอบปัญหาทั่วไป	

ตารางที่ 6 ตารางการอบรมและการฝึกปฏิบัติ กลุ่มกิจกรรมที่ 3 กลุ่มประมง หลักสูตรการ
ฝึกอบรมการเลี้ยงเบ็ดเทศ การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง (วันที่ 20 กรกฎาคม 2556)

เวลา	รายการอบรม	วิทยากร
08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน	นายอุดร กุลโคตร ผู้วิจัยและผู้ช่วย
09.00 – 10.30 น.	อบรมการเลี้ยงเบ็ดเทศ	
10.30 – 11.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	นายอำนาจ นรสาร ประสุตต์ อำเภอน้ำโสม
11.00 – 12.00 น.	อบรมการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.45 น.	ปฏิบัติงานจริง	
14.45 – 16.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
16.00 – 16.30 น.	ปฏิบัติงานจริง	

ตารางที่ 7 ตารางการอบรมและการฝึกปฏิบัติ กลุ่มกิจกรรมที่ 4 กลุ่มภูมิทัศน์ (1) และ (2)

หลักสูตรการฝึกอบรมการปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง (วันที่ 21 กรกฎาคม 2556)

เวลา	รายการอบรม	วิทยากร
08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน	นายบุญช่วย ดั่งกลาง ผู้วิจัยและผู้ช่วย
09.00 – 10.30 น.	อบรมการปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง	
10.30 – 11.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	นายอนันต์ ชำนาญ และ นางทัศนาว ดั่งกลาง
11.00 – 12.00 น.	ปฏิบัติงานจริง	
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.45 น.	ปฏิบัติงานจริง	
14.45 – 16.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
16.00 – 16.30 น.	ปฏิบัติงานจริง	

สรุป ขณะที่ปฏิบัติงานจริงนั้น ได้มีการอบรมในลักษณะกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการตลอดเวลา เพื่อแก้ปัญหาที่เป็นสาเหตุต่อการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา โดยอาศัยหลักการหลายๆ หลักการ โดยการแก้ปัญหาทีละอย่าง โดยปกติในชีวิตประจำวันของทุกคน จะต้องพบกับปัญหาต่าง ๆ มากมายหลายรูปแบบ ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไข และวิธีการแก้ไขของแต่ละคนก็จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานหลาย ๆ อย่าง อาทิเช่น ความสามารถ ความรู้ ประสบการณ์ของผู้แก้ปัญหา โดยนำวิธีการแก้ปัญหามาศึกษา พิจารณา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การลองผิด - ลองถูก แก้ปัญหาโดยสิ่งใดผิดก็จะละเว้น ไม่กระทำ สิ่งใดถูกก็จะเก็บเป็นฐานความรู้ ไว้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการแก้ปัญหาในโอกาสต่อไป

2. การใช้เหตุผลประกอบการแก้ปัญหา ในบางกรณีผู้ปฏิบัติสามารถให้เหตุผลได้ว่าทำไมจึงคิด หรือทำเช่นนั้น ซึ่งรูปแบบของการให้เหตุผลประกอบการแก้ปัญหามาของแต่ละคน อาจแตกต่างกัน

3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลการพัฒนาของครัวเรือนระหว่างก่อน และหลังการเข้าร่วมโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนเกี่ยวกับการวัดความสำเร็จของโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ซึ่งหากโครงการดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ก็อาจจะพิสูจน์ความสำเร็จของรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนได้ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยและหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้ร่วมงานวิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลที่เป็นผลการวิจัยว่า

ครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ จากนั้นก็จะจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์และจัดเวทีชาวบ้านเป็นระยะอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการปฏิบัติจริง โดยการนำมาซึ่งการแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมต่างๆที่ดำเนินการในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนเกิดผลสำเร็จด้วยดี เมื่อเห็นว่าสามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์แล้ว จึงนำเสนอผลการวิจัยเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับชุมชน รวมถึงการสานต่อให้ชาวบ้านนำผลการปฏิบัติตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการพัฒนาชุมชนเป็นระยะ ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ได้เก็บข้อมูล โดยการสังเกตการ สัมภาษณ์ ทดสอบและให้ตอบแบบสอบถามไปด้วย ซึ่งได้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย ข้อมูลทั่วไป ได้ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	16	32.00
2. หญิง	34	68.00
รวม	50	100.00
อายุ		
Mean = 45.82 S.D. = 13.23 Min = 24.00 Max = 78.00		
ระดับการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	40	80.00
2. มัธยมศึกษา	10	20.00
รวม	50	100.00
จำนวนสมาชิกในบ้าน		
Mean = 3.90 S.D. = 1.91 Min = 1.00 Max = 12.00		
พื้นที่ทำนา		
Mean = 11.89 S.D. = 4.81 Min = 0.00 Max = 50.00		

จากตารางที่ 8 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : ครัวศึกษา บ้านหนองน้ำจุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่เป็นหญิง (คิดเป็นร้อยละ 68.00) อายุเฉลี่ย 46 ปี

จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา (คิดเป็นร้อยละ 80.00) จบระดับมัธยมศึกษา (คิดเป็นร้อยละ 20.00) สมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4 คน และพื้นที่ทำนาเฉลี่ย 12 ไร่ต่อครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างก่อน และหลังการเข้าร่วมโครงการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อทดลองใช้และประเมินผล รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ว่าเป็นอย่างไร โดยใช้การเปรียบเทียบกัน ระหว่างก่อนดำเนินงาน และหลังการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนา ซึ่งได้ศึกษาจากชุมชน คือ กลุ่มเป้าหมายที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 50 คน โดยการดำเนินงาน ตามรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี โดยเริ่มเก็บข้อมูลก่อนการทดลองในช่วงก่อนการอบรม แล้วเริ่มทำการทดลองตามโครงการ ในระหว่างวันที่ 17 กรกฎาคม 2556 - 31 มกราคม 2557 รวมระยะเวลาในการทดลอง 6 เดือน ซึ่งผู้วิจัยนำคะแนนของแบบทดสอบ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) รายได้ครัวเรือน 2) รายจ่ายครัวเรือน 3) จำนวนพืชเพื่อการยังชีพเพิ่มขึ้น 4) จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพเพิ่มขึ้น 5) จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคที่ซื้อจากร้านค้าลดลง และ 6) ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ก่อนและหลังการทดลองมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วย MANOVA (Repeated Measure)

ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของ MANOVA ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลตัวแปรอิสระแต่ละข้อมูลจะต้องเป็นอิสระจากกัน (Independent of Observations) (ผจงจิต อินทสุวรรณ. 2545 : 41)
2. ข้อมูลตัวแปรตามที่น่ามาศึกษาต้องมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติแบบหลายตัวแปร (Multivariate Normal Distribution)

การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติทดสอบความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสำหรับตัวแปรหลายตัว (Repeated Measures MANOVA) โดยการทดสอบการแจกแจงปกติหลายตัวแปร (Multivariate Normality) พบว่า ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์นั้น มีการแจกแจงเป็นปกติด้วยการพิจารณาจากค่าความเบ้ (Skewness) และจากค่าความโด่ง (Kurtosis) คืออยู่ในช่วงไม่เกิน +1 และ -1 ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จากกลุ่ม

ทดลอง จำนวน 50 คน ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) อธิบายผลโดยตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง (N=50)

กลุ่มทดลอง	\bar{X}		S.D.		SKEWNESS		KURTOSIS	
	Pretest	Posttest	Pretest	Posttest	Pretest	Posttest	Pretest	Posttest
1. รายได้ครัวเรือน	1953.30	3691.60	982.57	2361.41	1.099	1.065	1.237	1.066
2. รายจ่ายครัวเรือน	2794.00	1644.00	959.04	847.30	.390	.937	-.925	.265
3. พืชเพื่อการยังชีพ	7.40	28.14	3.34	7.02	.679	-.101	-.132	-.706
4. สัตว์เพื่อการยังชีพ	7.82	47.58	1.84	8.53	.235	-1.173	-.001	1.187
5. สินค้าอุปโภคบริโภค	12.68	4.34	4.48	1.25	-.592	.347	1.095	-.435
6. ความพึงพอใจ	1.34	4.30	.707	.71	-.060	-.505	-.696	.662

ผลการทดสอบสมมติฐาน หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอป่าโมก จังหวัดอุตรธานี ทำให้กลุ่มทดลองมีรายได้ครัวเรือน รายจ่ายครัวเรือน จำนวนพืชเพื่อการยังชีพ จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพ จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคที่ซื้อจากร้านค้า และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน มากกว่าก่อนการทดลอง ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงในตารางที่ 10 และ 11

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบ ก่อนและหลังการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนา โดยรวมทั้ง 6

ตัวแปร Multivariate Test

Effect			Value	F	Hypothesis df	Sig.
Within Subjects	Intercept	Pillai's Trace	.992	1134.448 _a	7.00	.000*
		Wilks' Lambda	.008	1134.448 _a	7.00	.000*
		Hotelling's Trace	126.05	1134.448 _a	7.00	.000*
		Roy's Largest Root	126.05	1134.448 _a	7.00	.000*
Between Subjects	ระยะเวลา	Pillai's Trace	.995	475.017 ^a	14.00	.000*
		Wilks' Lambda	.005	475.017 ^a	14.00	.000*
		Hotelling's Trace	184.729	475.017 ^a	14.00	.000*
		Roy's Largest Root	184.729	475.017 ^a	14.00	.000*

หมายเหตุ

1. Exact Statistic
2. Design : Intercept Within Subjects Design = ระยะเวลา
3. *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ค่าสถิติ MANOVA (Repeated Measures) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองโดยการทดสอบแบบ Multivariate เป็นการพิจารณาจากระยะเวลาก่อนและหลังการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอไม้ไผ่ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้การทดสอบด้วยวิธี Pillai's Trace, Wilks' Lambda, Hotelling's Trace, และ Roy's Largest Root พบว่า มีค่า Significant ที่ระดับ .000 เท่ากัน ดังแสดงในตารางที่ 11 แสดงว่าคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการดำเนินงาน ตามรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนหลังการดำเนินงานสูงกว่าก่อนการดำเนินงาน ซึ่งสรุปตามสมมติฐานได้ว่ารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ทำให้โดยรวมแล้วดีขึ้นกว่าเดิมในด้านรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น รายจ่ายครัวเรือนลดลง จำนวนพืชเพื่อการยังชีพเพิ่มขึ้น จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพเพิ่มขึ้น จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคที่ซื้อจากร้านค้าลดลง และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนมากขึ้น หลังจากได้ดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพา

ตนเองอย่างยั่งยืนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบ Univariate Tests เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแต่ละตัวแปรต่อไปในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบ ก่อนและหลัง การดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนา แบบทีละตัวแปร
Univariate Tests

Source	Measure	SS	df	MS	F	Sig
ระยะเวลา	รายได้ครัวเรือน	190769045	1	190769044.5	197.599	.000*
	รายจ่ายครัวเรือน	390321800	1	390321800.0	424.374	.000*
	จำนวนพืช	2738.000	1	135136800.0	188.233	.000*
	จำนวนสัตว์	3057.620	1	2738.000	244.821	.000*
	จำนวนสินค้า	8039.120	1	8039.120	399.964	.000*
	ความพึงพอใจ	89.780	1	89.780	289.042	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทดสอบแบบ Multivariate Tests ในภาพรวมทั้ง 6 ตัวแปรตามตารางที่ผ่านมาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบ Univariate Tests อีกครั้งเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทีละตัวแปร พบว่า ด้านรายได้ครัวเรือน รายจ่ายครัวเรือน จำนวนพืชเพื่อการยังชีพ จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพ จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคที่ซื้อจากร้านค้า และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ทั้ง 6 ตัวแปรตาม ซึ่งแสดงว่าหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ทำให้รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น รายจ่ายครัวเรือนลดลง จำนวนพืชเพื่อการยังชีพ จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพ จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคที่ซื้อจากร้านค้า และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของกลุ่มทดลอง มากกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.3 การคืนความรู้สู่ชุมชน

กิจกรรมคืนความรู้สู่ชุมชน ผู้วิจัยได้จัดเวทีคืนสู่ชุมชนเพื่อเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยและชาวบ้าน เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2557 ณ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหนองน้ำขุ่นมีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย คนในชุมชน นักพัฒนา และนักวิจัย ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก
อำเภอป่าสัก จังหวัดอุดรธานี ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 คน

กลุ่มที่ 2 นักพัฒนา พัฒนาการชุมชนและกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 10 คน
ประกอบด้วย

2.1 นายธีระพล ทิศนงษา พัฒนาการ อำเภอป่าสัก จังหวัดอุดรธานี

2.2 นายธวัช บัวหลวง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอ
ป่าสัก จังหวัดอุดรธานี

2.3 นายอำนาจ นรสาร ประสูติ อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.4 นายทศพล แก้วงาม ประมงอำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

2.5 นายอุดม ยุกตพันธ์ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก

2.6 นายเสมา แวงคำ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น อำเภอป่าสัก

จังหวัดอุดรธานี

2.7 นายทองไหล จันลากุล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น
อำเภอป่าสัก จังหวัดอุดรธานี

2.8 นายอุดร กุดโคตร ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น อำเภอป่า
สัก จังหวัดอุดรธานี

2.9 นายบุญช่วย ค้างกลาง สมาชิก อบต. หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น อำเภอป่า
สัก จังหวัดอุดรธานี

2.10 นายสมยศ สวรรค์พรม สมาชิก อบต. หมู่ที่ 6 บ้านหนองน้ำขุ่น อำเภอ
ป่าสัก จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มที่ 3 นักวิจัย จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

3.1 นายพัฒนธรณ์ กิรดิรัฐวัฒน์ นายอำเภอป่าสัก จังหวัดอุดรธานี

3.2 ดร.แดนวิชัย สายรักษา อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.3 นางยุภาพร เจริญสุข นักศึกษาปริญญาเอก สาขาเกษตรศาสตร์การพัฒน
ภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก)

3.4 นายณัฐสิทธิ์ ศรีจันทร์แก้ว นักศึกษาปริญญาเอก สาขาเกษตรศาสตร์
การพัฒนภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (นักจัดรายการวิทยุ และเจ้าของสถานีวิทยุ FM
89.50 Mhz แสงเพชรมีเดีย)

3.5 ดต.ไวพจน์ จำปานิล นักศึกษาปริญญาเอก สาขาเกษตรศาสตร์การพัฒน
ภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม(ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรน้ำโสม)

3.6 นายสุชาติ วารีศรี นักศึกษาปริญญาเอก สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์
ภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.7 นายแสงธรรม หัสดี นักศึกษาปริญญาเอก สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์
ภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม(นายกเทศมนตรีตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัด
หนองคาย)

3.8 ว่าที่ร้อยโทวิฑิตา มุลานนท์ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก

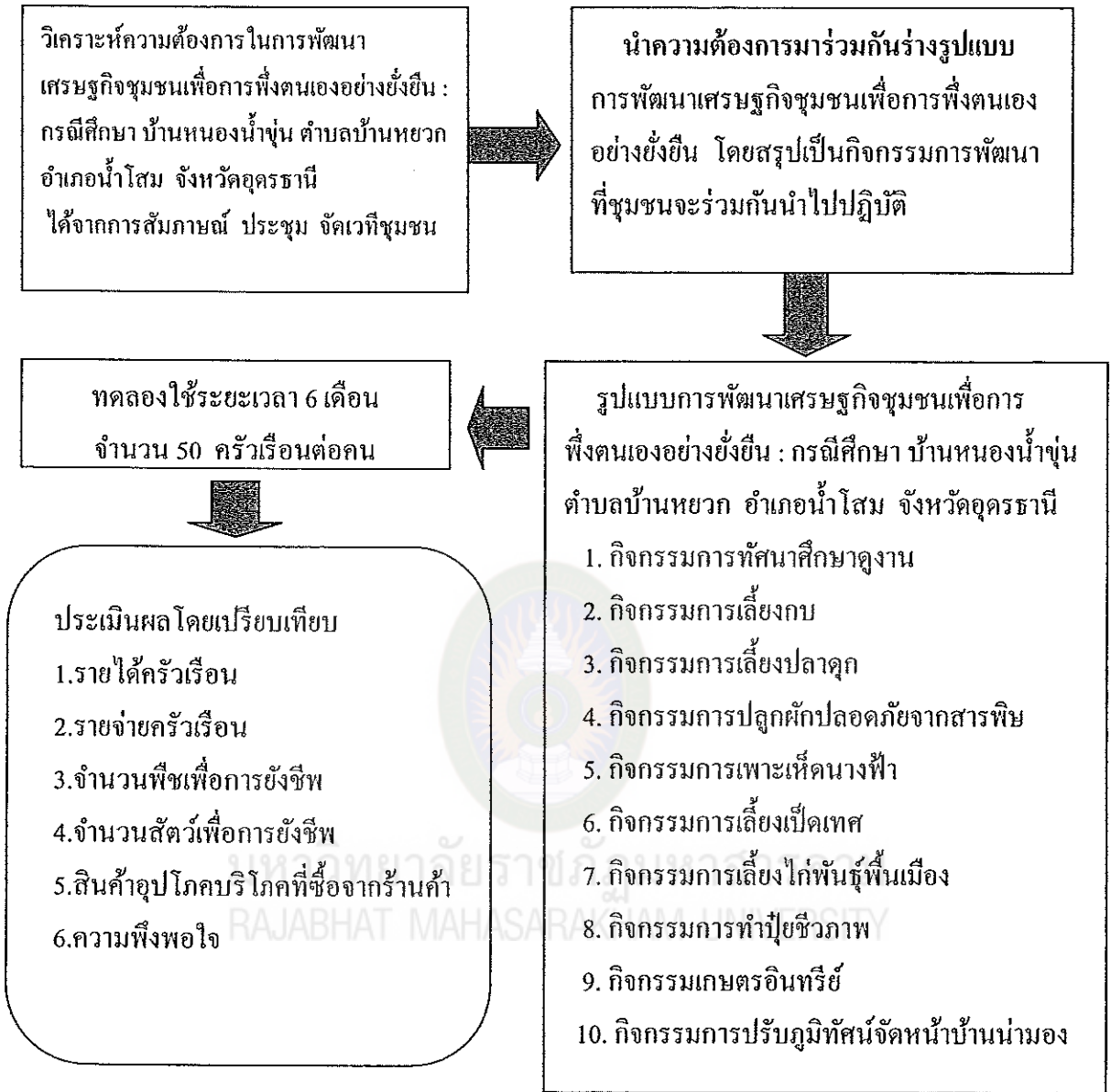
3.9 นางจินตนา สวัสดิไชย หัวหน้าสำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

3.10 นายบรรชัย ลาสนธิ พนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก
อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

3.11 นางสาวศุภรณันท์ สุขชัย พนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน
หยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

3.12 นายอนันต์ ชำนาญ ครูศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบ้านหยวก
อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่าง
ยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีทั้งหมด
จำนวน 10 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการทัศนศึกษาดูงาน 2) กิจกรรมการเลี้ยงกบ 3) กิจกรรม
การเลี้ยงปลาจุก 4) กิจกรรมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ 5) กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า
6) กิจกรรมการเลี้ยงเป็ดเทศ 7) กิจกรรมการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง 8) กิจกรรมการทำปุ๋ยชีวภาพ
9) กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ และ 10) กิจกรรมการปรับภูมิทัศน์จัดหน้าบ้านนำมอง ซึ่งเป็นผลการวิจัย
ระยะที่ 2 จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาในรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่าง
ยั่งยืนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย คือ บ้านหนองน้ำขุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี
ไปทดลองในการดำเนินงานตามรูปแบบที่ได้ และกำหนดให้มีการวัดผลก่อนและหลังการ
ดำเนินงาน พบว่า หลังการทดลองมีรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่าง
ยั่งยืน ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อันนำมาซึ่งผลการวิจัยระยะที่ 3 เป็นผลที่ทำให้เกิดความสำเร็จ
ของรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน จากปัจจัย 6 ด้าน คือ ด้าน
รายได้ครัวเรือน รายจ่ายครัวเรือน จำนวนพืชเพื่อการยังชีพ จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพ จำนวน
สินค้าอุปโภคบริโภคที่ซื้อจากร้านค้า และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
เพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน หลังการทดลองดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสามารถเขียนเป็น
แผนภาพ ได้ดังแผนภาพที่ 17

แผนภาพที่ 17 กระบวนการดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านหนองน้ำจุ่น ตำบลบ้านหยวก อำเภอ น้ำโสม จังหวัดอุดรธานี